



JAARVERSLAG 2019

VIA ZUID

INHOUD

INHOUDELIJK VERSLAG 2018

VOORWOORD	3
1. ORGANISATIE	4
2. RESULTATEN 2019	6
3. DE VIA ZUID-MAKERS 2019	7
4. PROJECTEN	8
5. PARTNERS	14
6. ZICHTBAARHEID	15
7. BEDRIJFSVOERING EN VERANTWOORDING	17
8. TOEKOMST	19

BESTUURSVERSLAG 2018

1. SAMENSTELLING BESTUUR	20
2. SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT	20
3. BEZOLDIGINGEN / VERGOEDINGEN	21
4. VERGADERINGEN RAAD VAN TOEZICHT	21
5. GOEDKEURENDE TAAK RAAD VAN TOEZICHT	22
6. CULTURAL GOVERNANCE	22
7. ONTWIKKELINGEN NA BALANSDATUM	23

BIJLAGE 1: MAKERS 2019 I



Jennifer Romen | Sneak Peek 2019 | foto Erwin Penners

VOORWOORD

Voor u ligt het activiteiten- en bestuursverslag 2019 van VIA ZUID, hét platform voor talentontwikkeling in de podiumkunsten in en vanuit Limburg. VIA ZUID heeft zich in 2019 geworteld als aanjagend, innovatief en verbindend platform voor onderscheidende makerstalenten op weg naar een professionele beroepspraktijk in de podiumkunsten in of vanuit Limburg. VIA ZUID werkt nomadisch met een vast team van vier cultuurprofessionals, aangevuld met een breed palet van partners, ondersteuners en coaches.

Het jaar 2019 markeert een periode waarin organisatiestructuur en werkwijze zijn aangescherpt. Ook is het afgelopen jaar toegewerkt naar een hechte en duurzame samenwerking met Intro in Situ, het in Maastricht gevestigde productiehuis voor hedendaagse muziek en klankkunst. De tweekoppige directie van VIA ZUID heeft in 2019 ook de juiste dynamiek en balans weten te vinden tussen artistieke en zakelijke leiding. Dat heeft geleid tot verdere verfijning in de taakstelling en werkwijze van het team, waarin ook marketing, productie en organisatie verder verankerd zijn. De focus lag en ligt op de ontwikkeling van de makers.

In 2019 is gewerkt aan duurzame verankering en verdieping van de werking op het gebied van scouting, selectie en samenwerking. De heldere aanvraagformats en de gestroomlijnde selectieprocedure hebben rust gebracht.

Het aantal makers is gedaald, de samenwerkingsverbanden zijn verder verdiept en er zijn nieuwe verbintenissen gelegd met talentvolle nieuwe makers én met partners binnen en buiten het culturele domein. Er is gebouwd aan nieuwe productie-, presentatie- en publieksstrategieën, mede in de context van de Stedelijke cultuurregio Zuid en de proeftuin Dans: *Right now!* Niettemin: omdat we individueel maatwerk leveren en tegelijk van meerwaarde willen zijn voor het collectief aan makers en partners, blijft zelfkritiek van belang. Het helder (leren) communiceren van 'ons verhaal' blijft een uitdagende opdracht.

Zowel in Maastricht als in Heerlen en Sittard-Geleen zijn aanzienlijke stappen gezet op het gebied van het creëren en presenteren van nieuwe makers in samenwerking met onze partners. De broedplaats- en residentiemogelijkheden zijn gegroeid; het Danslab, het Muzieklab en het multidisciplinaire Talentlab kregen meer inhoud en body. Ook de broedplaats in Cultuurhuis Heerlen werd versterkt. Verder kregen de Sneak Peeks in Heerlen (Parkstad Limburg Theaters) gezelschap van Sittard-Geleen (Schouwburg De Domijnen) en heeft Festival Winternights zich meer genesteld in een centrale wijk van Maastricht. Het nieuwe concept WijkZone – met de eerste editie in de Geleense wijk Lindenheuvel – was een schot in de roos en smaakt naar meer. Al met al resulteerde dat in ruim 350 uitvoeringen en presentaties die werden bezocht door ruim 24.000 personen.

Verheugend was ook dat het Fonds Podiumkunsten de bijdrage in het kader van de regeling Talentontwikkeling in de Regio heeft geprolonged voor 2019 én 2020. VIA ZUID kan hierdoor extra meerwaarde bieden voor de makers. De zichtbaarheid en de impact van VIA ZUID zijn duidelijk vergroot in 2019.

VIA ZUID wil de komende jaren graag voortbouwen op deze ontwikkelingen en samen met Intro in Situ toewerken naar structurele landelijke ondersteuning vanaf 2021. Als wij de komende jaren de ingezette koers verder mogen articuleren, zien we, samen met de talenten die Limburg voortbrengt en onze partners, de toekomst met veel vertrouwen en plezier tegemoet.

Jackie Smeets
Artistiek directeur

Ton Driessen
Zakelijk directeur

Barry Braeken
Voorzitter RvT

1. ORGANISATIE

A. Medewerkers

In 2019 heeft zich binnen het team één wijziging voorgedaan; Annemarie Roefs besloot om per 1 april 2019 te stoppen met haar werkzaamheden bij VIA ZUID. Na het opstellen van een profiel en de advertentie is de werving van een nieuwe communicatie- en marketingspecialist van start gegaan. De advertentie is uitgezet binnen ons netwerk en op diverse online kanalen. Diversiteit en inclusie vormden een belangrijk criterium. Uiteindelijk hebben we uit de reacties een selectie gemaakt van vijf kandidaten die we op gesprek hebben gevraagd. Daaruit is Maaïke Frencken gekozen. Begin juni is ze gestart voor 20 uur per week. Ze vervult de functie naar volle tevredenheid.

Omdat we Saartje Hoogland (creatief producent) wilden ontlasten besloten we te onderzoeken of iemand anders de organisatie van de Sneak Peeks op zich kon nemen. Dit heeft geleid tot een aanstelling (op ZZP-basis) van Leana Bekker. Voor het Winternights Festival hebben we een externe producent geworven: Laura Selvi. Deze samenwerking verliep naar grote tevredenheid.

Hieronder de contracturen 2019 van de medewerkers versus de gedeclareerde;

- Artistiek directeur: contract: max. 1.248 uur | gedeclareerd: 1.190 uur (0,69 fte)
- Zakelijk directeur: contract: max. 1.248 uur | gedeclareerd: 1.248 uur (0,73 fte)
- Creatief producent: contract: max. 1.040 uur | gedeclareerd: 829 uur (0,48 fte)
- Communicatie en marketing: contract max. 780 uur | gedeclareerd 765 (0,44 fte)
- Producent: contract max. 322 uur | gedeclareerd 322 uur (0,19 fte)

Naast de 'vaste' medewerkers werd gewerkt met een pool van coaches die de makers ten dienste staan.

In 2018 werd VIA ZUID financieel ondersteund door de provincie Limburg, de gemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen én het Fonds Podiumkunsten (FPK). Deze gezamenlijke financiering leverde een totaalbedrag van ruim € 663.000 op, een stijging van € 46.000 ten opzichte van boekjaar 2017. Deze stijging is terug te voeren op het feit dat de in 2017 toegezegde en uitbetaalde subsidies van het FPK en de gemeente Sittard-Geleen deels zijn doorgeschoven naar 2018 vanwege beschikkingen die pas halverwege (FPK) en eind 2017 (gemeente Sittard-Geleen) werden ontvangen. Door deze late toekenningen was het niet mogelijk om de bedragen nog geheel in 2017 te besteden.

In 2018 deed hetzelfde feit zich voor. De gemeente Sittard-Geleen beschikte pas in december 2018 met als gevolg dat er in 2018 een groter positief resultaat is gerealiseerd dan begroot. Zie verder ook paragraaf 7.



Talentlab 2019 | foto Felix Baumsteiger

B. Makers

In 2018 is besloten om met ingang van 2019 het aantal te ondersteunen makers naar beneden bij te stellen met als achterliggende reden dat we hierdoor de budgetten per maker konden ophogen en er meer tijd en ruimte zou ontstaan voor contact en monitoring.

In 2019 ondersteunden we achttien makers, tegen vierentwintig in 2018, met als gevolg hogere budgetten en meer contactmomenten. Naast die achttien waren er drie waarbij we aangehaakt bleven met sparring en advies ter voorbereiding op een project met steun van VIA ZUID in 2020. Zowel de makers als wijzelf zijn tevreden met de resultaten en zien dit als verbetering.

C. Ondersteunende functies

In 2019 hebben we ook een stap gezet in het creëren van leer- en ervaringsplekken voor ondersteunende functies in de podiumkunstensector. Zo koppelden wij jonge dienstverlenende zelfstandigen aan onze makers, onze projecten en concepten voor productionele ondersteuning. Vanaf 2020 onderzoeken we of we ook op zakelijk, productioneel, communicatief en educatief gebied ondersteuners kunnen koppelen.

D. Financiën

In 2019 werd VIA ZUID financieel ondersteund door de Provincie Limburg, de gemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen én het Fonds Podiumkunsten. Daarnaast werden eigen inkomsten gerealiseerd. De totale baten bedroegen ruim € 715.000. Zie voor verdere details ook paragraaf 7 en de jaarrekening 2019.

2. RESULTATEN 2019

De missie voor de periode 2017 – 2020 luidde als volgt: VIA ZUID koppelt talentvolle makers aan (artistieke) coaches en (co)producenten, werkplaatsen en speelplekken zodat nieuwe makers perspectief op hun beroepspraktijk kunnen ontwikkelen, het culturele klimaat in Limburg wordt versterkt en nieuwe maak- en publieksstrategieën worden ontsloten.

In 2017 zijn we met volle overgave gestart; vierendertig makers werden gekoppeld aan vierentwintig partners. Gaandeweg kwamen we er echter achter dat weliswaar veel makers en projecten werden bediend, maar dat VIA ZUID op verschillende terreinen ook tekortschoot. In de loop van 2018 is daarom besloten om meer te focussen op coaching en ondersteuning.

In 2019 kwamen **drieëntwintig** nieuwe projecten in coproductie met VIA ZUID tot stand, waaronder het sociaal artistieke project WijkZone #1 en speelden **acht** producties door of gingen in reprise. Daarnaast was VIA ZUID betrokken bij **drie** intensieve talent-ontwikkeltrajecten: Talentlab i.s.m. Toneelgroep Maastricht, Muzieklab i.s.m. Intro in Situ en Danslab i.s.m. SALLY Dansgezelschap Maastricht. Tenslotte initieerden en (mede)organiseerden we **vijftien** publieksprojecten en festivals. Voor de specificatie verwijzen we graag naar **bijlage 2** prestatieoverzicht 2019 en **bijlage 3** projecten en trajecten 2019.

Als netwerkorganisatie is VIA ZUID eveneens betrokken bij de Proeftuin Dans: *Right Now!*.



WijkZone #1 | foto Joost Milde

3. DE VIA ZUID-MAKERS 2019

VIA ZUID investeert in meerdere talentprogramma's en producties. Het creëren van draagvlak voor de makers is belangrijk. Wij trekken daarin samen op met een externe producent én we verbinden onze activiteiten.

VIA ZUID-makers zijn onderzoekende, open, initiatiefrijke en veelal interdisciplinaire makers binnen de podiumkunsten. Naast het formuleren van een uitdagend artistiek projectplan met onderliggende urgentie, dienen ze proactief, zelfstandig, ondernemend en gretig te zijn om te maken en te tonen in of vanuit Limburg. Met trots constateren wij dat we er in 2019 in zijn geslaagd om (soms verrassende) verbindingen te entameren en te borgen voor onze makerstalenten.

VIA ZUID heeft in 2019 de ontwikkeling van 21 makers gefaciliteerd; bij 18 makers was sprake van concrete output met steun van een ontwikkelbudget. Daarnaast was een grote diversiteit aan nieuwe makers - o.a. vanuit dans, *spoken word*, film, scenografie, muziek, toneel en beeldende kunst - actief binnen de residenties en de Labs. Zij zijn allen 'op maat' geselecteerd en gekoppeld aan producenten/partners, opdrachtgevers, presentatieplekken en publiek. Zij genieten het vertrouwen van VIA ZUID en de partner(s). De artistieke, zakelijke en organisatorische ontwikkeling is geborgd door de schil van experts, coaches en partners die de maker rondom zichzelf opbouwt en allengs uitbreidt. De werkwijze van VIA ZUID biedt veiligheid en ruimte, handvatten en bruggen om als nieuwe maker het pad te ontdekken en te articuleren.

In onze werking onderscheiden we grofweg afstudeerders en trajectmakers. Daarnaast ondersteunen we een aantal makers dat actief is binnen onze Labs. Zie voor een gedetailleerd overzicht **bijlage 3** projecten en trajecten.



Hendrik Kegels | In A Galaxy Far, Far Away

4. PROJECTEN

Nieuw en beproefd

In 2019 hebben we – in nauwe samenwerking met Het Laagland en met steun van de Stedelijke cultuurregio Zuid en de gemeente Sittard-Geleen – een nieuw concept vormgegeven: WijkZone. Daarnaast zijn enkele beproefde concepten doorontwikkeld: Talentlab, Danslab, Muzieklab, Winternights, Broedplaats Heerlen en Sneak Peeks in het Parkstad Limburg Theater in Heerlen én – in 2019 voor het eerst – in Schouwborg De Domijnen in Sittard. Tenslotte werden ook enkele makersdagen georganiseerd om de kennisuitwisseling tussen makers onderling te versterken.

Grootste gemene deler is dat al deze concepten in dienst staan van de ontwikkeling van de maker. De werking en zichtbaarheid van VIA ZUID wordt ermee geaccentueerd. De zoektocht naar nieuwe verbindingen, nieuwe maakwijzen, nieuwe speelplekken en een (nieuw) publiek krijgt concreet gestalte. Hieronder gaan we er nader op in.

WijkZone #1 (Lindenheuvel – Geleen, 1-2-3 november 2019)

WijkZone #1 vond plaats in de wijk Lindenheuvel in Geleen. Het drietal Mayke Roels, Helène Binder en Ischa den Blanken (collectief Alter) ging vanaf juni 2019 op onderzoek uit in de wijk en resideerde vijf weken lang in Lindenheuvel. In een leegstaande basisschool ontstond zo de theatrale presentatie (*Neet*) van hie, met, van, voor en door wijkbewoners. (*Neet*) van hie werd omarmd door Lindenheuvel en geprezen door bezoekers van daar en van buiten. De animo was zo groot dat begin 2020 een reprise werd georganiseerd.

WijkZone, ontstaan vanuit de SCRZ-proeftuin Ruimte voor Makers, hanteerde de volgende sleutels: publieksparticipatie en co-creatie, activeren van nieuw en inclusief publiek, makers die zich verhouden tot de omgeving, het op nieuwe manieren betrekken van publiek en het op nieuwe manieren delven van verhalen bij omwonenden in hun eigen biotoop. Het bleek zowel voor VIA ZUID als partner Het Laagland een inspirerend, innovatief en geslaagd experiment. Wij selecteren voor WijkZone specifiek makers met interesse in deze nieuwe vorm van 'community-art', makers die deze manier van onderzoeken, kijken, werken en maken binnen de podiumkunsten gaan ontginnen. De presentatie- en uitingsvormen kunnen per wijk totaal verschillen, mede afhankelijk van de creativiteit van en chemie tussen makers en bewoners. Cultuurlimpuls Venlo heeft zich gemeld om samen met ons en Het Laagland een tweede WijkZone vorm te gaan geven in 2020.



WijkZone #1 | foto Joost Milde



Talentlab 2019 | foto Bjorn Frins

Talentlab #3 (Bordenhal Maastricht, maart-april 2019)

Talentlab is een intensieve workshop voor jong talent op het gebied van verschillende aan de podiumkunsten gelieerde disciplines (toneel, dans, muziek, audiovisueel, performance, *spoken word*, design, scenografie, kostuumontwerp, techniek, productie, marketing e.d.). VIA ZUID werkt daarbij samen met Toneelgroep Maastricht (TgM). In 2019 was de derde editie.

Bij de eerste twee edities (2017 en 2018) werden zeven talenten aan elkaar gekoppeld, vanaf 2019 worden telkens acht jonge talenten geselecteerd. Ze leren elkaar eerst beter kennen in maandelijkse bijeenkomsten, daarna werken ze een aaneengesloten periode van vijf weken met elkaar in de Bordenhal of de Rubberfabriek van TgM. De aanpak van Talentlab is multidisciplinair.

Deelnemers worden grotendeels geworven uit het VIA ZUID-netwerk, veelal in samenspraak met Toneelgroep Maastricht en andere kernpartners van VIA ZUID, zoals onder meer Intro in Situ, FASHIONCLASH, SALLY Dansgezelschap Maastricht en Het Laagland.

De Bordenhal stond in 2019 gedurende de finale residentiemaand volledig ter beschikking, alsmede de expertise van de teams van VIA ZUID en TgM. Het werd vanuit TgM geleid door dramaturg Paul Slangen en vanuit VIA ZUID door creatief producent Saartje Hoogland.

In de repetitieperiode wordt intensief samengewerkt en geëxperimenteerd, waarbij de nadruk ligt op het proces. Er wordt niet toegewerkt naar een eindproduct; Talentlab biedt een ontwikkeltraject, geen maaktraject. Er is wel altijd een presentatiemoment aan het eind van het proces.

Het heeft enkele jaren geduurd om de juiste publieke context te vinden. Uiteindelijk hebben we dankzij een partnership met Museumnacht Maastricht het perfecte toonmoment voor het juiste publiek gevonden. In 2019 hebben 550 bezoekers 'gesnackt' van vijf korte interdisciplinaire performances. De deelnemers van 2019 geven aan dat de samenkomst van verschillende disciplines en de intensieve werkwijze hun makerschap heeft verrijkt.

Het Talentlab heeft evidente impact. Diverse makers vonden en vinden elkaar. Meermaals resulteerde dat in duurzame samenwerkingen. Ook voor Toneelgroep Maastricht heeft het Talentlab concrete spinn-off (al is dat niet het doel). Zo werkt Tim Scheffer er sinds 2017 regelmatig als decorontwerper, Marie van Vollenhoven werkte in 2019 mee aan de reprise van *De Vier Heemskinderen* en ook Hanna Pierrot en Merlijn Huntjens hebben er opdrachten verworven dankzij Talentlab. De samenwerking tussen choreografe Audrey Apers en ontwerper Tim Scheffer werd in 2019 gecontinueerd, uitmondend in de choreografie *Labour of Love*.

Danslab

VIA ZUID participeert sinds 2015 in SALLY's Danslab. Jonge choreografen krijgen in het Danslab tijd en ruimte om in een onderzoeksvraag te duiken, hun handtekening te verfijnen en hun focus op publiek aan te scherpen. De makers vinden hier ook de ruimte om hun choreografische werk in de juiste context te plaatsen en aan het juiste platform te verbinden. In 2019 omarmden we gezamenlijk drie choreografen: Audrey Apers, Jennifer Romen en Luis Pedraza Cedrón.

De rol van VIA ZUID binnen het Danslab is die van scout, coach en (netwerk)verbinder. We zijn vanaf 2019 ook intensiever betrokken bij het selectieproces. Coaching, toonmomenten en feedbacksessies met publiek zijn een wezenlijk onderdeel van het Danslab. Danslab-makers waren in 2019 op diverse platforms te zien, waaronder FASHIONCLASH, Winternights en de Sneak Peeks. Het Danslab voorziet in een behoefte vanuit het veld én vanuit de wens het dansklimaat in Limburg te versterken.

Vanaf 2020 is de afspraak dat VIA ZUID de beginnende choreografen die werk willen maken voor een volwassen publiek - dus buiten het jonge publiek waar SALLY zich in eerste instantie op richt - de kans te bieden zich te ontwikkelen in een inspirerende en leerzame omgeving. In 2020 zijn dat in ieder geval Jennifer Romen en Roshanak Morrowatian.

Muzieklab

In het Muzieklab van Intro in Situ en VIA ZUID krijgen talentvolle componisten, geluidskunstenaars en muzikanten de kans om te werken aan hun ontwikkeling en professionalisering. Daarbij worden zij gecoacht en geadviseerd over bijvoorbeeld productie, ondernemerschap, artistieke inhoud en publiciteit. Daarnaast maken Muzieklab-deelnemers het publiek deelgenoot van hun ontwikkeling middels openbare presentaties (optredens, concerten etc.). In 2019 kregen Patrick Housen en Reggy van Bakel ontwikkelmogelijkheden, met coaching van Tom Swart. Basklarinettist Germaine Sijstermans rondde haar tweejarig traject af met een première in het Cultuurhuis Heerlen tijdens Heerlen Jazzt. In 2019 koppelde VIA ZUID de performer Wieke van Rosmalen van de Toneelacademie Maastricht als frontvrouw aan Reggy van Bakels ensemble DOTT. Zij konden op diverse platforms spelen en experimenteren, waaronder: FASHIONCLASH/Marres, Winternights en Sneak Peeks.



Broedplaats: Cultuurhuis Heerlen

Het creëren van residentieplekken was ook in 2019 van onmiskenbare meerwaarde voor de makers. Plekken waar zij in de luwte onderzoek kunnen doen en kunnen experimenteren. Onze Labs zijn daar een goed voorbeeld van.

Daarnaast hebben in 2019 vijf makers gedurende langere aaneengesloten periodes onderzoek kunnen doen, kunnen repeteren, afmonteren en presenteren in Cultuurhuis Heerlen. Ook het geven van workshops was onderdeel van deze werkperiodes. Het heeft uiteindelijk geresulteerd in:

- presentaties gekoppeld aan feedbacksessie met publiek van *I lost my mom at the supermarket* van Sien Vanmaele. Deze voorstelling werd mede dankzij deze residentie geprogrammeerd op het Limburg Festival en op Cultura Nova;
- repetities van *Also sprach Zarathustra* van Hemelhond/Hendrik Kegels, die in een Sneak Peek in Heerlen is getoetst aan een publiek;
- afmonteren van *Labour of Love* van Audrey Apers, dat deel uitmaakte van de tournee van de *trilogie (Im)Pulse* van Krisztina de Châtel;
- residentie en première van installatie en compositie Germaine Sijstermans als opening van Heerlen Jazzt;
- Residentie, workshops en première van *Polished* van Roshanak Morrowatian/Mami Izumi tijdens Cultura Nova; in de onderzoeksfase van *Polished* heeft ook de ECI Cultuurfabriek in Roermond in 2019 meermalen de deuren opengesteld.

Sneak Peeks 2019: PLT Heerlen | De Domijnen Sittard

VIA ZUID organiseerde in samenwerking met Parkstad Limburg Theaters in 2019 drie Sneak Peeks en met Schouwburg De Domijnen in Sittard twee. Sinds begin 2019 is een coördinator aangesteld die de Sneaks voorbereidt en organiseert. De artistiek directeur van VIA ZUID wordt nauw betrokken bij de inhoudelijke keuzes, de communicatiemedewerker staat direct in verbinding met de marketingafdelingen van de theaters. In 2019 is er een huisstijl ontwikkeld om de Sneak Peeks meer uitstraling te geven waardoor de herkenbaarheid van het concept wordt verbeterd.

Op basis van open calls staat telkens een maker of collectief uit de VIA ZUID-stal centraal. De maker toont een voorstelling of fragmenten daaruit – al dan niet in prematuur stadium. Ontmoetingen en het open gesprek over het maken en actief bekijken van de voorstelling staan centraal. De deelnemende makers worden daarop voorbereid, het publiek ook, zodat de uitwisseling voor beiden meerwaarde heeft. De ontmoeting met het publiek is onderdeel van het maakproces. In 2019 hebben we gericht gezocht naar moderators of sleutelfiguren die vanuit een bepaalde expertise de Sneak-makers van waardevolle feedback kan voorzien.

Het PLT constateert een aanwas van nieuw publiek; er zit groei in de belangstelling en kaartverkoop. Opvallend is dat de samenstelling steeds wisselend is, afhankelijk van het genre, het thema of de achterban van de maker zelf. In samenwerking met de makers, onze partners en de marketingafdelingen van PLT Heerlen en De Domijnen Sittard zoeken we naar een publieksbenadering op maat, daarbij ook verbinding zoekend buiten het culturele domein. Bij De Domijnen was van meet af aan een bezoekersaantal van 30 à 40 mensen. Voor ons als organisatie is dat een goed startaantal om kwalitatieve feedback op te halen. We zoeken uiteraard voortdurend naar het verbeteren van de formule, zowel voor makers als voor partners en publiek.

In 2019 waren de volgende makers betrokken:

Heerlen: Audrey Apers, Sam Scheuermann, Hemelhond/Hendrik Kegels (29 jan), Naomi Steijger & Timo Tembuyser (23 april) en Jennifer Romen & Luis Pedraza Cedrón i.s.m. Danslab SALLY (16 okt)

Sittard: 24 sept: Reggy van Bakel/DOTT & Hendrik Kegels i.s.m. Muzieklab Intro in Situ (24 sept), Ruud Horrichs (19 nov)

Winternights #4 (Maastricht 13 en 14 dec)

Winternights #4 beleefde haar vierde editie in het Statenkwartier en het Sphinxkwartier in Maastricht. Op diverse locaties kregen bezoekers de kans nieuw, 'onaf' werk te zien van de nieuwe generatie transdisciplinaire theatermakers, performers, choreografen, componisten en beeldend kunstenaars. Al deze makers zijn verbonden aan C-TAKT (Hasselt/Neerpelt), SoAP Maastricht of VIA ZUID. Er werden in totaal zeven-tien makers geselecteerd om zich te presenteren op Winternights 2019.

Het pand aan de Batterijstraat 48 was uitvalsbasis en festivalhart. Diverse culturele partners, waaronder SoAP, zijn er gevestigd. Onze (culturele) collega's in het pand stelden drie dagen lang alle ruimtes in het pand, van zolder tot kelder, beschikbaar. Het festivalhart lag, in tegenstelling tot de vorige edities, nu midden in een woon-wijk, wat ons optimaal de gelegenheid gaf om buurtbewoners te betrekken. De makers en onze PR-mensen zetten daarvoor een bijzondere tool in, in samenwerking met Tout Maastricht. Dankzij ondersteuning hebben we de makers beter kunnen betalen én steviger kunnen inzetten op communicatie naar een nieuw en onervaren publiek toe. Er is ook een externe productie leider aangesteld.

Alle presenterende makers zijn in de aanloopfase voorbereid op ontmoetingen met vakprofessionals, zoals programmatoren en dramaturgen, én alle bezoekers. Bij de selectie werd hen gevraagd na te denken over de wijze van reflecteren op hun (onderzoeks)werk.

Daarnaast werden enkele moderatoren specifiek gekoppeld aan een groepje makers. Van deze moderatoren kregen de makers - apart in kleine groepjes - feedback over hun eigen en andermans werk. Zo was er sprake van kennisuitwisseling tussen profs en nieuwe makers, maar ook tussen makers onderling. Voor de makers is het enorm waardevol hun werk en ideeën bij anderen te kunnen toetsen, testen en pitchen en erover in gesprek te gaan.

Doordat de meeste kunstenaars gedurende deze twee dagen meerdere keren per dag hun werk toonden, in verschillende tijdslots, waren zij ook in de gelegenheid om elkaars werk te zien en daarop te reflecteren. Het voortdurende gesprek dat daarvoor plaatsvond, had een inspirerende uitwerking op de algehele atmosfeer. De mogelijkheid van reflectie was ingebed in de speeltijd, als onlosmakelijk onderdeel van het (artistieke) werk.



DOTT | Winternights 2019 | foto Pedro Morato



Roshanak Morrowatian | foto Jonas Löllman

Makersdagen

In 2019 organiseerden wij vier makersdagen:

- op 11 januari in het Cultuurhuis Heerlen stond onderlinge kennismaking en uitwisseling centraal. Firma MES vertelde over hun groei als collectief in het podiumkunsten-landschap en speelde aansluitend hun voorstelling *RISHI*.
- op 23 april toetsten we in Heerlen onze aanpak en invulling van de Sneak Peeks aan de makers. Wij stelden daar onze nieuwe coördinator voor.
- op 18 juni gaf het team van VIA ZUID in De Domijnen in Sittard een zeer gewaardeerde workshop conceptontwikkeling aan een selectie van trajectmakers.
- op 25 juni organiseerde VIA ZUID ism het Makershuis in Tilburg een bijeenkomst rondom marketing.

VIA ZUID was ook verschillende keren aanwezig bij de intensieve workshops die Saartje Hoogland in het najaar van 2019 organiseerde voor een tiental vierdejaars studenten van de Toneelacademie Maastricht. Ton Driessen was te gast bij de lessen organisatievorm en financiën. Maaïke Frencken deelde haar kennis en ervaring op het gebied van publieksbereik en communicatie.

Kruisbestuiving onderling

Het verheugt ons dat steeds meer VIA ZUID-makers elkaar opzoeken om samen op te trekken of expertise uit te wisselen. We moedigen deze ontwikkeling van harte aan. In 2019 hebben we een regeling in het leven geroepen waarmee we een gelimiteerde financiële bijdrage beschikbaar stellen voor VIA ZUID-makers die elkaars hulp inroepen.

In 2019 schakelde muziektheatermaker Sien Vanmaele choreografe Mami Izumi in, choreografe Roshanak Morrowatian vroeg sounddesigner Patrick Housen om hulp en Lotte Milder/AKATAK schakelde Helène Binder in voor illustraties bij een audio-installatie. De regeling wordt in 2020 gecontinueerd.

5. PARTNERS

Als een maker zich bij ons meldt, is één van de eerste vragen: wie is jouw partner/producent? Wij vinden het belangrijk dat er op meerdere niveaus draagvlak is voor de maker en zijn/haar project. In eerste instantie moet de maker hier zelf werk van maken. Hij/zij is verantwoordelijk voor het aandragen van een producent. Waar nodig speelt VIA ZUID een intermediaire rol. Als de producent bekend is, treden wij in contact om samen met de maker wederzijdse verwachtingen te bespreken en afspraken vast te leggen.

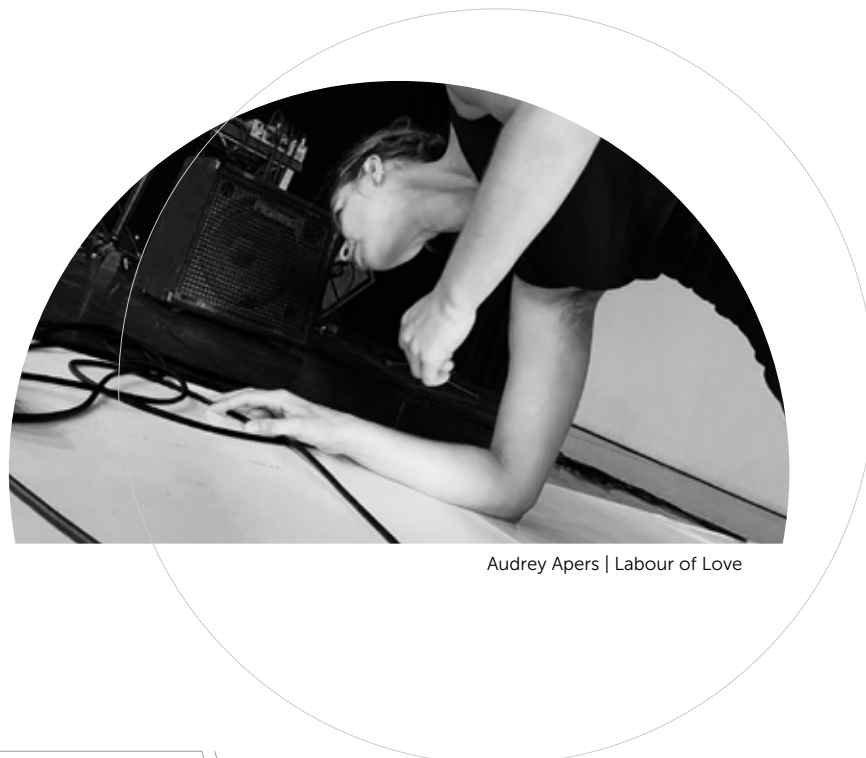
In 2019 werd samengewerkt met de volgende producenten:

Toneelgroep Maastricht | FASHIONCLASH | SALLY Dansgezelschap Maastricht | Intro in Situ | Cement Festival | SoAP | Stichting MCEM | Het Laagland | playField. | AKATAK | Stichting Panda | vzw Vogelnestjes | Het Geluid | Stichting Art Buro Limburg | ECI Cultuurfabriek | vzw De Eenzamen | C-TAKT

Publieksbewustzijn, het tonen aan een publiek, in wat voor vorm dan ook, is een belangrijk toetscriterium bij de selectie van makers. In 2019 zijn de VIA ZUID-makers op de volgende podia/festivals zichtbaar geweest:

Cultura Nova - Heerlen | Theater aan het Vrijthof/AINSI - Maastricht | De Nederlandse Dansdagen - Maastricht | C-Mine - Genk | Limburg Festival - Midden-Limburg | Winternights Festival - Maastricht | FASHIONCLASH - Maastricht | Lumière Maastricht | Musica Sacra Maastricht | Festival Cement - 's-Hertogenbosch | Zomerparkfeest - Venlo | Thermenmuseum - Heerlen | De Vondst - Heerlen | schrit_tmacher festival Heerlen/Kerkade/Aken | Cultuurhuis Heerlen | en diverse andere podia in binnen- en buitenland

Uiteraard heeft VIA ZUID nauwe contacten met het kunstvakonderwijs in Limburg. Daar wordt het talent van de toekomst immers opgeleid. Met de volgende opleidingen is de samenwerking in 2019 gecontinueerd: Toneelacademie Maastricht | i-Arts - Maastricht | Conservatorium Maastricht



Audrey Apers | Labour of Love

6. ZICHTBAARHEID

Als talentontwikkelingsorganisatie voor de podiumkunsten in Limburg wordt VIA ZUID inmiddels als een belangrijke speler gezien in het culturele veld en deels ook daarbuiten. Onze methode van talentontwikkeling wordt ook landelijk opgemerkt (zie o.a. het artikel 'Buiten de black box' dat Theaterkrant in 2019 schreef). Voor het vergroten van de zichtbaarheid en het vinden en binden van partners was de persoonlijke netwerkcommunicatie ook in 2019 weer van groot belang. In het belang van onze makers én onze eigen projecten legden wij verbindingen richting producenten, podia/speelplekken, maatschappelijke partners en subsidiënten.

De communicatie over wat VIA ZUID doet, scherpten wij in 2019 verder aan. Zo kwam er een nieuwe website om de makers, projecten en onderscheidende werkwijze van VIA ZUID duidelijker te kunnen profileren. Ook verduidelikten en herstructureerden wij de aanvraagprocedure voor potentiële makers.

In 2019 werden wederom tal van doelgroepgerichte digitale nieuwsbrieven, persberichten en uitnodigingen verzonden om onze doelgroepen te informeren en enthousiasmeren. Dit zagen wij terug in media-aandacht en bezoekersaantallen. Ten behoeve van onze doelgroepgerichte communicatie brachten we ook een verdere differentiatie aan in ons relatiebestand door groepering op discipline, rol, regio etc. Ook zetten wij onze Facebook- en Instagrampagina in om onze makers en hun projecten/voorstellingen én onze eigen projecten in de spotlights te zetten en betrokkenheid te generen bij publiek. Tevens deelden wij zo nu en dan voor makers relevante open calls, pitches etc.

VIA ZUID had in 2019 ook een media partnership met euregionaal podiumkunstenmagazine Jeroen van Zuiderlucht, dat in een oplage van 20.000 stuks verspreid werd in Brabant en Nederlands- en Belgisch-Limburg. Hierdoor werden diverse makers op een journalistiek hoogstaande wijze geportretteerd en werden hun projecten en voorstellingen bekendgemaakt bij een breed (lezers) publiek.

Gedeelde communicatie

Naast bovengenoemde communicatiemiddelen verloopt de communicatie van en over VIA ZUID voor een belangrijk deel via makers en partners. In 2019 maakten wij dan ook afspraken met makers, producenten, festivals, podia en Lab-partners over vermelding van elkaar bij projecten en voorstellingen die (mede) met steun van VIA ZUID werden gerealiseerd. Ook waren wij als proeftuinpartner nauw betrokken bij de ontwikkeling van de communicatie rondom de proeftuin Dans: *Right Now!*

Behalve de zichtbaarheid van VIA ZUID vinden wij ook de zichtbaarheid van onze makers van groot belang. Wij willen immers dat zij in staat zijn een zelfstandige beroepspraktijk op te bouwen en daarvoor moeten zij een eigen publiek weten te genereren. In 2019 speelden het publieksbewustzijn van makers en hun ideeën ten aanzien van marketing en communicatie dan ook wederom een belangrijke rol bij de selectie.

Makers in onze 'stal' helpen wij door persoonlijk contact en tijdens makersbijeenkomsten bij het ontwikkelen van hun eigen pr en hun zoektocht naar podia en publiek. De vragen en behoeften verschillen per maker, maar ook in 2019 begeleidden wij diverse makers bij het bepalen van communicatiedoelstellingen, doelgroepen en communicatiekanalen en het ontwikkelen van communicatieplannen en -middelen. Ook zochten wij samen met hen naar nieuwe circuits om publiek te bereiken, vaak gebaseerd op thematieken van hun projecten/ voorstellingen. De makers zijn bij VIA ZUID altijd zelf in *the lead*, maar wij denken wel mee, geven tips en feedback en doen desgevraagd bijvoorbeeld eindredactie over publiciteitsteksten.

Eigen projecten

Bij de communicatie en marketing van onze eigen publieksconcepten en -projecten is VIA ZUID uiteraard wel in *the lead*, eventueel samen met een projectpartner. Een voorbeeld hiervan zijn de Sneak Peeks, waarvoor in 2019 een eigen huisstijl en communicatiemiddelen werden gerealiseerd. Dat was ook het geval bij het project WijkZone in samenwerking met Het Laagland. De eerste editie hiervan vond plaats in 2019 en vroeg om een heel wijkgerichte communicatie-aanpak die wij realiseerden in samenwerking met Het Laagland, de makers en de betrokken productie leider in de wijk. Met WijkZone #1 bereikten wij een publiek dat normaal niet zo snel in aanraking komt met podiumkunst. Het leverde ook veel publiciteit op bij onder andere De Limburger, L1 Cultuurcafé en diverse (wijk)platforms op Facebook. Ook de gemeente Sittard-Geleen speelde een belangrijk rol bij het bekendmaken van het project. Vanwege de vele bezoekers kwam er zelfs een reprise van de voorstelling (*Neet*) van hie, het eindresultaat van WijkZone #1.

Voor Festival Winternights 2019 deden wij de communicatie in samenwerking met SoAP Maastricht en C-TAKT. Ook hiervoor werden diverse communicatiemiddelen ingezet, zowel digitaal als in druk. Er was de nodige media-aandacht van o.a. De Limburger en Theaterkrant. Nieuw deze editie was een wijkactie in samenwerking met Tout Maastricht. Hiervoor schreven zeven makers wiens werk op Winternights 2019 te zien was een persoonlijke brief aan buurtbewoners om hen uit te nodigen om te komen kijken (met een gratis drankje op vertoon van de brief). Dit leidde niet alleen tot erg mooie brieven, maar ook tot een nieuw en gevarieerd publiek uit de buurt en gesprekken die zowel voor makers als publiek waardevol waren.



Ruud Horrichs en Bart Oostindie | Sneak Peek 2019
| foto Erwin Penners



Wie is Baas? | foto RvH

7. BEDRIJFSVOERING EN FINANCIËN

VIA ZUID heeft als doelstelling talentvolle makers te ondersteunen, adviseren en begeleiden in hun zoektocht naar een eigen praktijk of andere vorm waarin ze tot volledige wasdom kunnen komen. Dat doet VIA ZUID door de makers te adviseren over artistiek-inhoudelijke keuzes, maar ook door hen te bevragen hoe het te maken werk zich verhoudt tot het publiek. VIA ZUID helpt de talenten inzicht en grip te verwerven op hun verhouding tot de markt van de podiumkunsten. Daarnaast stelt VIA ZUID financiële middelen ter beschikking.

VIA ZUID wordt in de cultuurplanperiode 2017-2020 structureel gesubsidieerd door de Provincie Limburg en de gemeenten Heerlen en Maastricht. Ook de gemeente Sittard-Geleen ondersteunde VIA ZUID in 2019, namelijk middels een incidentele subsidie ten behoeve van de totstandkoming van WijkZone #1 in Geleen. Het Fonds Podiumkunsten continueerde in 2019 de ondersteuning vanuit de regeling Talentontwikkeling in de regio.

Hoewel VIA ZUID niet zelf produceert en dientengevolge bijna geen producten kan verkopen, wordt toch geprobeerd een zekere vorm van ondernemerschap te ontwikkelen om eigen inkomsten te vergaren. Daartoe zijn een aantal uitgangspunten gedefinieerd:

- met de makers en producenten worden afspraken gemaakt over vergoedingen voor de adviserings- en coachingskosten van het VIA ZUID-team;
- met een aantal festivals worden afspraken gemaakt over coproductiebijdragen en uitkoopsommen;
- met het mede door VIA ZUID georganiseerde Festival Winternights worden additionele middelen geworven;
- een aantal voorstellingen van makers wordt door VIA ZUID verkocht, waarbij de inkomsten door VIA ZUID worden geïnd;
- VIA ZUID vraagt voor een aantal projecten van makers additionele middelen aan bij fondsen.

In 2019 bedroegen de eigen inkomsten € 173.529 op een totaal subsidiebedrag van € 541.574, waarmee het percentage eigen inkomsten uitkomt op 32%, ruimschoots boven de norm.

Het exploitatieresultaat 2019 bedroeg -€ 11.154. Oorzaak van het negatieve resultaat is de terugvordering van de Provincie Limburg van een deel van de beschikbaar gestelde additionele middelen voor Talent op weg 2017 – 2018, de matching van de Talentontwikkeling in de regio-regeling van het Fonds Podiumkusten. Het gaat om een bedrag van ruim € 15.000. Momenteel loopt er een bezwaarprocedure tegen dit besluit. In de loop van het voorjaar 2020 wordt de uitspraak verwacht. In de jaarrekening hebben we er rekening mee gehouden dat dit bedrag terugbetaald moet worden. Het negatieve resultaat wordt ten laste van de reserve geboekt.

In 2019 heeft de Provincie Limburg de egaliseriereserveplicht laten vervallen. Het saldo per 31 december 2018 van deze reserve is derhalve overgeboekt naar de algemene reserve. Deze mutaties hebben geleid tot een stand van de algemene reserve van € 83.720 per 31 december 2019.

In 2019 genereerde de inzet van de VIA ZUID-coproductiebijdragen een spin-off via de diverse producenten (in natura of als projectbudget) en partners middels zelf ingebrachte/verworven middelen, aangevraagde fondsen en publieksinkomsten. Deze meeropbrengst is niet terug te vinden in de jaarrekening van VIA ZUID en is uitsluitend in de administratie van de betrokken partners verwerkt. VIA ZUID heeft deze bedragen in 2019 bij de partners opgevraagd. Het overgrote deel heeft hier inzicht in verschaft. Hieronder deze totalen;

gekapitaliseerde bijdragen producenten	€ 83.718
bijdragen coproductanten	€ 46.329
sponsoring	€ 22.000
bijdragen fondsen	€ 94.250
publieksinkomsten	€ 94.912

Totaal € 341.209



Celine Daemen | De Opera van de Vallende Mens

8. TOEKOMST

Het jaar 2020 is het laatste jaar van het Kunstenplan 2017-2020 en daarmee een belangrijk jaar met het oog op de verdere toekomst van VIA ZUID. In gezamenlijkheid met Intro in Situ is in januari 2020 een subsidieaanvraag ingediend bij zowel het Ministerie van OC&W (in het kader van de ontwikkelingsfunctie) als bij de Provincie Limburg in het kader van het Cultuurplan 2021-2024. VIA ZUID is de penvoerder van de aanvraag. In de zomer van 2020 zal er (meer) duidelijkheid zijn over de toekomst als de adviezen van de Raad voor Cultuur (tbv. OC&W) en de Cultuurtank (tbv. Provincie Limburg) bekend zijn. De definitieve besluiten zullen in september 2020 bekend worden gemaakt.

Wat werkwijze en output betreft continueren we in 2020 het in 2019 in gang gezette beleid en bieden we ondersteuning aan zo'n twintig individuele makers/collectieven, zetten we de drie Labs voort en organiseren we weer een aantal makersbijeenkomsten. Festival Winternights viert het eerste lustrum en de Sneak Peeks worden verder uitgerold naar Maastricht (2020) en Roermond (2021). WijkZone krijgt een mogelijk vervolg in Venlo en VIA ZUID is partner binnen de proeftuin Dans: *Right Now!*.

De relatie met onze (productie)partners duurt voort. We houden onze ogen open voor nieuwe samenwerkingen, ook buiten de culturele sector, met name ook in Midden- en Noord-Limburg. Met de Limburgse festivals worden de samenwerkingen gecontinueerd en versterkt.

B. BESTUURSVERSLAG

1. SAMENSTELLING BESTUUR

Het bestuur werd in 2019 gevormd door:
Jackie Smeets – artistiek directeur
Geboortedatum: 15-8-1964
Woonplaats: Grathem
In functie sinds 01-6-2015

Nevenfuncties Jackie Smeets

- Algemeen bestuurslid Prins Bernhard Cultuurfonds Limburg
- Jurylid Inspiratieprijs 2019 / Prins Bernhard Cultuurfonds Limburg
- Lid Adviesraad Stichting Pop in Limburg (vanaf eind 2019)

Ton Driessen – zakelijk directeur
Geboortedatum 01-06-1961
Woonplaats: Eindhoven
In functie
zakelijk leider: 01-09-2016
zakelijk directeur: 01-01-2018

Nevenfuncties Ton Driessen

- Penningmeester Stichting POON

2. SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling per 1 januari 2019

Rachel Castermans	Commissaris (interim voorzitter)
Servé Hermans	Commissaris (lid)
Simone Mager	Commissaris (lid)
Mark Vondenhoff	Commissaris (lid)

Samenstelling per 1 januari 2018

Barry Braeken	Commissaris (voorzitter)
Rachel Castermans	Commissaris (lid)
Servé Hermans	Commissaris (lid)
Simone Mager	Commissaris (lid)
Mark Vondenhoff	Commissaris (lid)

In de RvT-vergadering van 5 september 2019 is Barry Braeken unaniem tot nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht gekozen. Barry is sinds 2018 projectmanager bij IBA Parkstad. Rachel Castermans bleef na de benoeming van Barry Braeken behouden voor de Raad van Toezicht, als lid.

Op 7 december 2018 namen Jackie Smeets en Ton Driessen (directie) en Mark Vondenhoff deel aan de masterclass De nieuwe Governance Code Cultuur.



Mami Izumi | Polished | foto Joris Hiltermann

3. BEZOLDIGINGEN / VERGOEDINGEN

De bezoldiging van de beide directeuren is getoetst aan het toepasselijke bezoldigingsmaximum volgens de wet normering topinkomens (WNT). Beide directeuren ontvingen in 2019 een lagere beloning dan maximaal is toegestaan; Jackie Smeets € 66.640 en Ton Driessen € 60.528.

De leden van de Raad van Toezicht ontvingen in 2019 geen honorering. Van de mogelijkheid om een reiskostenvergoeding te ontvangen is geen gebruik gemaakt. De volledige verantwoording is opgenomen in de jaarrekening 2019 en voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

De Fair Practice Code is in de loop van 2019 een item geworden binnen de organisatie. VIA ZUID heeft de directe medewerkers altijd conform CAO betaald. Het volledig implementeren voor wat betreft de projecten die in samenwerking met de partners tot stand komen en voor zover dat niet gebeurde, vormt een belangrijke doelstelling voor de toekomstige jaren.

4. VERGADERINGEN RAAD VAN TOEZICHT

In 2019 kwam de Raad van Toezicht vijf keer bij elkaar.

De belangrijkste onderwerpen die in de vergaderingen aan de orde kwamen, waren:

- Organisatiestructuur
- Samenwerking met partnerorganisaties
- Keuzes en trajecten van makers
- Financiële voortgang 2019, begroting 2020
- Transitie en samenstelling Raad van Toezicht
- Voorbereiding beleidsplan 2021 – 2024
- Samenwerking met Intro in Situ
- Governance, diversiteit en inclusie en fair practice

5. GOEDKEURENDE TAAK RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht was in 2019 verantwoordelijk voor het goedkeuren van de volgende stukken:

- Jaarrekening en inhoudelijk verslag 2018 (14 maart 2019)
- Begroting 2020, goedgekeurd 7 november 2019

6. CULTURAL GOVERNANCE

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het besturen van VIA ZUID. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur en is sparringpartner/adviseur en werkgever van het bestuur.

Er is een reglement opgesteld door en overeengekomen tussen de RvT en het bestuur dat vorm en inhoud geeft aan de wijze waarop de RvT en het bestuur zijn samengesteld, hun respectievelijke rol en hun (gezamenlijke) werkwijze. Daarnaast beschrijft het hoe verantwoording wordt afgelegd en hoe om te gaan met tegenstrijdige belangen.

De stichting past de principes van de Governance Code Cultuur toe en doet hiervan verslag in jaarverantwoordingen die op de website worden gepubliceerd. Afwijkingen van de aanbevelingen worden gemotiveerd.

De Raad van Toezicht bestaat momenteel uit vijf leden;

Barry Braeken

Voorzitter sinds 5 september 2019

(Neven)functies:

Projectmanager IBA Parkstad

Voorzitter RvT MEE Zuid-Limburg (onafhankelijke cliëntondersteuning in het sociale domein); bezoldigd: €2.700

Toernooirecteur Limburg Open (schaaktoernooi in Maastricht); onbezoldigd.

Mark Vondenhoff

Lid sinds 8 maart 2018

(Neven)functies:

Bestuurslid (penningmeester) Museum aan het Vrijthof - Maastricht

Lid van de Raad van Commissarissen Parkstad Limburg Theaters N.V. - Heerlen

Rachel Castermans

Lid sinds 21 september 2017

(Neven)functie:

Senior adviseur bestuurszaken en externe betrekkingen gemeente Maastricht

Simone Mager

Lid sinds 9 januari 2018

(Neven)functies

Algemeen directeur Het Laagland - Sittard

Lid bestuur Podium Bloos - Breda

Servé Hermans

Lid sinds 1 januari 2016

(Neven)functies:

Directeur Toneelgroep Maastricht

Directeur Recoup BV

Lid programmacommissie Koningsdag 2020 – 2021

Lid programmacommissie Frontenfestival Maastricht

Simone Mager en Servé Hermans zijn werkzaam bij partners. Dit heeft zijn oorsprong in de ontstaansgeschiedenis van VIA ZUID, waarbij in eerste instantie alle RvT-leden werkzaam waren bij partners. In de loop van 2018 is een eerste stap gezet naar een RvT met onafhankelijke leden. In de nabije toekomst zal de RvT volledig uit onafhankelijke leden bestaan en wordt een raad van advies ingesteld met afgevaardigden uit het (werk)veld. Hierdoor blijft de band met de partners geborgd.

Ieder lid van de RvT levert onafhankelijk en kritisch een bijdrage aan de besluitvorming. Mocht een lid belang hebben bij een bepaald besluit, dan mag hij/zij niet meestemmen over voorliggend voorstel. De notulen van de vergaderingen en de contracten die betrekking hebben op coproducties met Het Laagland en Toneelgroep Maastricht worden door twee van de drie onafhankelijke RvT-leden getekend.

In 2019 heeft geen zelfevaluatie van de RvT plaatsgevonden. Sinds de komst van Barry Braeken als voorzitter staat dit opnieuw op de agenda. Vanaf 2020 zal dit minimaal éénmaal per jaar plaatsvinden.

Het bestuur opereert vanuit de missie van de stichting en weegt de belangen van alle andere betrokkenen mee. Bij het bestuur berusten alle taken en bevoegdheden die krachtens de wet en de statuten van de stichting aan hen worden opgedragen. Het bestuur is verantwoordelijk voor de strategische koers met inachtneming van de rol van de RvT en legt over het gevoerde beleid verantwoording af aan de RvT.

De RvT heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de stichting. De RvT houdt actief, op stimulerende en kritische wijze, toezicht. Bij zijn werk laat de RvT zich leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van de stichting. De voorzitter van de RvT ziet toe op het goed functioneren van de RvT.

7. ONTWIKKELINGEN NA BALANSDATUM

Op het moment van schrijven van dit verslag waart het coronavirus rond, wat een ontwrichtende werking op het maatschappelijke leven heeft. VIA ZUID verwacht op korte termijn geen gevolgen voor de continuïteit, omdat VIA ZUID nauwelijks afhankelijk is van publieksinkomsten. Momenteel zijn er ook geen signalen dat subsidënten of private fondsen de steun zullen intrekken. De provincie Limburg en de gemeente Heerlen hebben inmiddels laten weten de culturele sector te blijven steunen en een pakket maatregelen voor te bereiden om eventuele nadelige gevolgen te compenseren. Wel hebben wij zorgen over de (financiële) kwetsbaarheid van onze makers door annuleringen van evenementen en festivals en het stagneren van repetitie- en maakprocessen. Wij verwachten dat zij en wij daardoor niet aan alle prestatieverplichtingen kunnen voldoen.

© maart 2020 | Ton Driessen & Jackie Smeets

BIJLAGE 1

VIA ZUID-makers:
individuele projecten en trajecten 2019



VIA ZUID makers: individuele projecten en trajecten 2019



Collectief ALTER | Helène Binder, Ischa den Blanken, Mayke Roels

Performer en beeldend kunstenaar Helène Binder, muzikant/acteur en filosoof Ischa den Blanken en (jeugd)theatermaker/actrice Mayke Roels hebben elkaar in 2019 definitief gevonden als makerstrio. Ze maakten eind 2018 samen *Het Meisje en het water* voor WinterZone, een concept van Het Laagland en VIA ZUID. In 2019 speelden ze de voorstelling door en gebruikten ze de persoonlijke thematiek ('Uit welk nest kom je en hoe beïnvloedt dat je leven?') ook om voor het project WijkZone een band op te bouwen met de inwoners van de wijk Lindenheuvel in Geleen. Dat lukte goed en leverde uiteindelijk de voorstelling (*Neet*) van hie op, een prachtig theatraal, muzikaal en beeldend mozaïek met hoofd- en bijrollen voor enkele bewoners. De samenwerking tussen de drie makers leidde eind 2019 tot het oprichten van Collectief Alter.

2020

Vanwege grote belangstelling werd (*Neet*) van hie begin januari 2020 hernomen. Alter gaat werken aan een muzikaal en beeldend oeuvre waarin geput wordt uit persoonlijke thema's. Waar in *Het meisje en het water* de (afwezige) 'varende' vader van Mayke een rol speelde, is *Het meisje met de rode jas* geïnspireerd op de autistische zus van Helène. Voor deel drie gaan zij graven in de deels Surinaamse roots van Ischa.

Project: WijkZone#1 (*Neet*) van hie | Reprises *Het meisje en het water* | Cultureel Lint Weert | Lindenheuvel
Producent: Het Laagland
Partners: VIA ZUID | gemeente Sittard-Geleen | Provincie/Ruimte voor Makers (SCRZ)



Celine Daemen | 24 jaar | regisseur en interdisciplinair kunstenaar

Celine studeerde in 2018 af aan de regieopleiding van de Toneelacademie Maastricht. Als interdisciplinair maker heeft ze een liefde voor het samenbrengen van beeldende kunst, muziek en filosofie. Voor *De Opera van de Vallende Mens* (2019) voerde ze gesprekken met mensen met een psychische kwetsbaarheid. De verhalen over verdriet, eenzaamheid en verlies gebruikte ze niet alleen als inspiratie voor haar virtual reality-opera, maar verwerkte ze ook in een expositie met miniatuur-kunstwerkjes en een begeleidend boekje.

2020

Celine wil de komende jaren zowel interdisciplinair muziektheater als virtual reality-werk maken. In 2020 gaat ze onderzoek doen naar een hybride vorm van theater waarin ze via intuïtieve beelden en muzikaliteit toeschouwers kan raken in een collectief en onbewust gebied.

Project: *De Opera van de Vallende Mens* | Cultura Nova, Festival PAS, EYE Filmmuseum, Winternights e.a.
Producent: Stichting MCEM
Partners: VIA ZUID | Silbersee | Mondriaan GGZ



Silke van Kamp | 28 jaar | regisseur, dramaturg en tekstschrijver

Silke van Kamp studeerde in 2018 af als regisseur aan de Toneelacademie Maastricht met *Chimo zei Lila*. Hiermee werd ze in 2019 genomineerd voor de BNG Bank Theaterprijs. VIA ZUID ondersteunde in 2019 haar productie *Zusje*. Vaak geïnspireerd op literatuur of film, kenmerkt haar werk zich als confronterend en geveugeld met humor en sensatie. Rauwe vervreemding en gelaagdheid zijn belangrijke ingrediënten in haar voorstellingen waarin ze sociale constructen aan de kaak stelt en onderzoekt hoe het individu zich verhoudt tot de massa.

2020

Silke werkt aan haar nieuwe productie *HAAT*, waarvan de tekst gebaseerd is op interviews. Haar producties *Chimo zei Lila* en *Zusje* worden in 2020 doorgespeeld. Daarnaast gaat Silke het scenario voorbereiden van een roadmovie die wordt opgenomen in Limburg. Daarbij wordt CineSud betrokken.

Project: *Zusje* | Musica Sacra | Jonge Harten
Producent: Stichting MCEM | VIA ZUID
Partners: Jonge Harten | Musica Sacra



Roshanak Morrowatian | 30 jaar | danser en choreograaf

Roshanak studeerde in 2014 af als modern danser aan de Folkwang Dansacademie in Essen. Sinds enkele jaren werkt ze intensief samen met Mami Izumi, met wie zij samen danste bij GOTRA. Beiden geven sinds 2019 ook les op de Toneelacademie Maastricht. In 2019 stroomde Roshanak als choreografe in bij VIA ZUID. Voor schrit_tmacher 2019 maakte ze *Sweet Surrender* met twee leerlingen van de ArtEZ Vooropleiding Dans Venlo. Haar choreografie *Polished* - waarin Mami solo danste - gaat over beleefdheid en etiquette.

2020

Roshanak wil haar artistieke handtekening de komende jaren verder ontwikkelen, werkend vanuit het zuiden. Dankzij het winnen van de BNG Bank Dansprijs gaat *Polished* vanaf het najaar op tournee langs Nederlandse theaters als onderdeel van DansClick 22. Daarnaast start Roshanak met de voorbereidingen voor Allure, de nieuwe dansvoorstelling die ze met steun van VIA ZUID gaat maken, binnen het Danslab. SALLY Dansgezelschap Maastricht wordt de producent.

Project: *Sweet Surrender* | schrit_tmacher Aken/Kerkrade | *Polished* | Cultura Nova (première), Festival PAS
Producent: Huis voor de Kunsten Limburg | SDBL/ECI Cultuurfabriek
Partners: VIA ZUID | ArtEZ Vooropleiding Dans Venlo | Cultuurhuis Heerlen (residenties en workshops) | ECI Cultuurfabriek Roermond (residenties)

**Mami Izumi | 32 jaar | danser en choreograaf**

Blind Walk (2018) werd hernomen voor de Museumnacht Maastricht 2019. Voor schrit_tmacher 2019 begon Mami Izumi aan het avontuur om urban dans en moderne dans samen te brengen. Dat resulteerde in de korte productie *FUKAN* met urban dansers van HFC Dansstudio in Heerlen en Brendan Gijzen als muzikaal producer. De samenwerking met Brendan Gijzen en Jop Vermeesch (HFC) is hechter geworden in de loop van 2019. Mami deed onder meer eindregie van Brendan's *Inspired by*. In het kader van haar ontwikkeling tot zelfstandig maker, heeft VIA ZUID haar als sparringpartner begeleid op weg naar het concreet maken van haar nieuwe concept *Wonderworld*.

Daarnaast danste Mami solo in *Polished*, een productie die ze samen met Roshanak Morrowatian maakte. Het duo won er de BNG Bank Dansprijs voor.

2020

Mami Izumi werkt in 2020 aan *Wonderworld*, een choreografie met HFC Dancestudio in Heerlen, te zien op de 25e editie van het schrit_tmacher festival in Aken en Kerkrade. Daarna werkt ze samen met collega-choreograaf Jop Vermeesch aan een outdoor festivalversie. Eind 2020 start een tournee van *Polished* langs theaters in Nederland.

Project: *FUKAN* | schrit_tmacher Aken/Kerkrade | *Polished* | Cultura Nova (première), Festival PAS
Producent: Huis voor de Kunsten Limburg | SDBL
Partners: VIA ZUID | HFC Dansstudio | Cultuurhuis Heerlen (residenties en workshops) | ECI Cultuurfabriek Roermond (residenties)

**Hendrik Kegels | 24 jaar | theatermaker en performer**

Hendrik studeerde in 2018 af aan de performanceopleiding van de Toneelacademie Maastricht en maakte voor WinterZone 2018 de voorstelling *Microlepidoptera*, die in 2020 in reprise gaat. Dankzij VIA ZUID werkte hij in 2019 ook bij Het Laagland voor diverse producties van Jong Laagland.

Begin 2019 hield Hendrik met zijn collectief Hemelhond enkele weken residentie in Cultuurhuis Heerlen voor *Also Sprach Zarathustra*. Daarnaast werkte hij aan *In A Galaxy Far, Far Away*, een symfonische popopera. Hiervoor bekroonde hij de lyrics van Bowie's 748 songs tot zijn bijbel om er vervolgens een eigen universum mee te maken.

2020

Naar aanleiding van de presentatie van *In A Galaxy Far, Far Away* tijdens een Sneak Peek in Sittard raakte Intro in Situ geïnteresseerd om het verder uit te werken tot een album en tot een muziektheaterproductie die zowel op pop- als theater- als festivalpodia kan staan.

Project: *Also Sprach Zarathustra* | Collectief Hemelhond | Sneak Peek | Toneelacademie Maastricht | ITs Amsterdam
In A Galaxy Far, Far Away | Sneak Peek | Fringe | Down The Rabbit Hole | Het Paleis
Producent: FASHIONCLASH
Partners: VIA ZUID | Cultuurhuis Heerlen (residenties) | Toneelacademie Maastricht

**Brendan Gijzen | 31 jaar | muzikant en producer**

Voor zijn interdisciplinaire project *Inspired by* liet Brendan zich in 2019 inspireren door de Basquiat-expo in SCHUNCK Heerlen. Hij was kartrekker, creatief producent en muziekproducent. Beats, visuals, live muziek en urban dans kwamen samen in een event in poppodium Nieuwe Nor. Nina Willems en Mami Izumi deden hiervoor de eindregie. Brendan gaf in de aanloop workshops op de Vrijeschool Parkstad. In 2019 maakte Brendan ook de soundscape van *FUKAN*, de korte productie die HFC Dansstudio en Mami Izumi maakten voor schrit_tmacher 2019.

2020

Brendan gaat dit project uitwerken tot een volwaardige festivalperformance. Mami Izumi en HFC Dansstudio blijven zijn vaste partners. In 2020 maakt hij de soundscape van *Wonderworld* voor schrit_tmacher.

Project: *Inspired by* | Nieuwe Nor
Producent: Stichting Art Buro Limburg
Partners: VIA ZUID | HFC Dansstudio | Vrijeschool Parkstad Heerlen

**Nienke Nasserian Nillesen | 26 jaar | mezzosopraan en klassiek muziektheatermaakster**

Nienke studeerde in 2018 cum laude af aan de master Muziektheater Klassiek in Tilburg. In 2018 maakte ze met steun van VIA ZUID de voorstelling *Mzungu*, over het leven tussen twee werelden. Het was na Masai het tweede deel van een drieluik. Haar moeder is Venlose, haar vader een Masai-stamhoofd uit Tanzania. In 2019 trof ze voorbereidingen voor deel 3: de muziektheaterproductie *JAMBO!*. Ze probeert met deze productie haar eigen stem te vinden om het racismeprobleem aan te kaarten. Samen met Opera Zuid en Intro in Situ hebben we Nienke in 2019 begeleid om deze productie concreet vorm te geven. Ze schreef de teksten, ging de studio in met een regisseur, VIA ZUID-maker Silke van Kamp coachte haar als dramaturge en Evelien van de Broek werd aangetrokken als componiste.

2020

In 2020 moet *JAMBO!* in première gaan. De voorstelling wordt gemaakt binnen het Muzieklab van VIA ZUID en Intro in Situ.

Producent: Intro in Situ.
Partners: VIA ZUID en Opera Zuid

**Merlijn Huntjens | 28 jaar | dichter en theatermaker**

Merlijn is dichter en samen met Nina Willems theatermaker bij collectief PANDA, dat poëzie, performance en pseudopsychologie combineert. Daarnaast is hij letterenconsulent bij het Huis voor de Kunsten Limburg en artistiek leider van de Euregionale Poetry Slam Borderlines. Zijn doel is om zich als autonoom performer verder te ontwikkelen. Dankzij initiatieven met PANDA en deelname aan het Talentlab in 2019 leerde hij interdisciplinair werken en verkende hij verschillende schrijfvormen. Er ontstonden samenwerkingen met andere makers in muziek, dans en performance. In 2019 maakt hij de podcast-wandelg *HUBHUB* met PANDA. In 2019 bereidde hij zijn plan *HOK* voor in samenspraak met VIA ZUID.

2020

Met *HOK* gaat Merlijn verder exploreren wie hij is en wat hij wil als maker en schrijver. Hij gaat op vaste tijdstippen - letterlijk in een hok - werken aan autonoom werk. Productiehuis Wintertuin/De Nieuwe Oost in Nijmegen - gespecialiseerd in literaire producties - wordt zijn thuisbasis. Paul Slangen (TgM) wordt zijn coach. Met PANDA werkt hij in opdracht van VIA ZUID de interactieve installatie *NACHT* uit voor de Museumnacht 2020. Verder maakt hij deel uit van de eerste multidisciplinaire danshub binnen de proeftuin Dans: *Right Now!*

Project: Talentlab#3 | Bordenhal TgM | Museumnacht Maastricht 2019 | *HUBHUB* Cultura Nova
Producent: PANDA | VIA ZUID | Toneelgroep Maastricht

**Karlijn van Kruchten | 24 jaar | acteur en muziektheatermaker**

Karlijn van Kruchten studeerde in 2019 af aan de ArtEZ-opleiding Muziektheater in Arnhem. Ze is geboren en getogen in Venlo waar ze als kind al bij verschillende (muziek)theater projecten meespeelde. Ze laat zich inspireren door hedendaagse thema's en items waarmee ze verwantschap voelt. Tijdens haar studie liep ze stage bij Commun Chorale van Het Geluid in Maastricht. Ze stroomde halverwege 2019 in bij VIA ZUID met de (educatieve) projecten *Wie is baas?* en *Weltatum* van Het Geluid.

2020
We gaan samen met Het Geluid en CultuurImpuls Venlo onderzoeken hoe Karlijn zich verder kan ontwikkelen in en vanuit Venlo en Limburg. Er zijn reprises van *Wie is baas?* en *Weltatum*. Ook staan twee sociaal-artistieke projecten op stapel i.s.m. het Geluid in Noord-Limburg.

Project: *Wie is baas?* | *Weltatum* | Theater De Garage Venlo | AINSI Maastricht
Producent: Het Geluid
Partners: VIA ZUID | Studio 52nd Amsterdam

**Sam Scheuermann | 26 jaar | regisseur**

Sam werd na de afstudeerfase aan de Toneelacademie een jaar lang begeleid door VIA ZUID. Wij rondden het ingezette traject met haar af in het voorjaar van 2019 met een Broedplaats in Den Bosch en een coachingstraject door dramaturge Anke Riesenkamp.

Project: *Subject/Object* | Sneak Peek
Producent: Stichting MCEM
Partner: VIA ZUID

AFSTUDEERDERS 2018 - 2019

Anthony van Gog, Luca Meisters, Anoek Oostermeijer, Naomi Steijger en Timo Tembuyser hebben we ondersteund bij hun afstudeervoorstellingen. Timo kon zijn productie maken en tonen op festival Cement 2019 in Den Bosch. Luca en Anoek (samen met Mees Walter) stromen bij VIA ZUID in 2020 in met nieuwe projecten. Met Naomi zijn we in gesprek over invulling van WijkZone#2 in Venlo. Met Timo en Anthony houden we contact, maar zij hebben geen vervolgoncepten bij ons ingediend.

DANSLAB**Audrey Apers | 30 jaar | choreograaf en danser**

Studeerde aan de Koninklijke Balletschool van Antwerpen en behaalde vervolgens haar bachelor moderne theaterdans aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ze danste bij SALLY Dansgezelschap Maastricht, LeineRoebana, Arno Schuitenmaker en Romeo Castellucci. De afgelopen jaren werd ze binnen het Danslab begeleid bij enkele producties en onderzoeken. In 2019 mocht ze *Labour of Love* uitwerken, waarmee ze in het voorprogramma van *Im)Pulse* (choreografieën van Krisztina de Chatêl, gedanst door SALLY) op tournee mocht. In 2020 wil ze deze solo verder uitwerken. Ze heeft geen plan ingediend voor de toekomst.

Project: *Labour of Love* | *Im)Pulse* | theatertournee | Danslab | Cultuurhuis
Producent: SALLY DM
Partner: VIA ZUID

Verder werden binnen het Danslab ondersteund: Jennifer Romen en Luis Pedraza Cedrón.

De Maastrichtse Jennifer kon zich dankzij Danslab voor het eerst in alle rust verdiepen in de crossover tussen commerciële urban dans en moderne dans. Ze liet de eerste resultaten hiervan zien tijdens een Sneak Peek en Winternights 2019. In 2020 gaat zij haar artistieke handtekening verder uitwerken.

Luis werkte in 2019 aan twee onderzoeken. Eentje waarbinnen hij de bewegingstaal van kinderen en jongeren met een beperking onderzocht en binnen het andere vertaalde hij de band met zijn grootvader in beweging. Luis, die danst in het ensemble van SALLY, heeft voor 2020 geen plannen ingediend.

MUZIEKLAB

Binnen het Muzieklab van VIA ZUID en Intro in Situ hebben drie makers zich verder kunnen ontwikkelen.

Germaine Sijtermans, die behoefte had zich verder te bekwamen als musicus, performer, componist en stage designer, rondde haar onderzoeks- en werkresidenties in 2019 af. Zij gaat vanaf 2020 verder als artistiek ontwikkelaar van Intro. Als maker kan ze zich in 2020 en 2021 verder ontwikkelen middels de Nieuwe Makersregeling van het FPK. Eind 2019 stroomde Germaine uit het meerjarige ondersteuningstraject binnen het Muzieklab. Verderop in dit jaarverslag hieronder blikt ze terug op deze periode.

Patrick Housen was deelnemer in het Talentlab 2019 en werkte samen met andere VIA ZUID-makers (onder meer Merlijn Huntjens en Roshanak Morrowatian). Verder werkte hij met danser/choreograaf Judith Clijsters - mede onder de vlag van C-TAKT en het Makershuis Tilburg - aan de productie *I STILL REMAIN X* die in 2020 op Festival Cement in première gaat. Patrick heeft geen nieuwe plannen ingediend bij VIA ZUID.

Reggy van Bakel | 30 jaar | muzikant en componist

Reggy is vanaf 2019 via het Muzieklab verbonden met Intro in Situ en VIA ZUID. Hij werkte binnen het Lab aan zijn project DOTT waarmee hij muzikale belevingswerelden creëert rondom maatschappelijke thema's die hem raken, zoals klimaatverandering en duurzaamheid. VIA ZUID bracht hem onder andere in contact met performer Wieke van Rosmalen, die nu als singer-songwriter actief is binnen DOTT. DOTT treedt op in wisselende samenstellingen, maar Wieke en een visual artist maken standaard deel uit van het ensemble. Reggy onderzocht in 2019 de uitwerking van zijn verschillende bezettingen en repertoire op het publiek tijdens een Sneak Peek in Sittard, FASHIONCLASH en Winternights.

2020

In 2020 wil Reggy meer met DOTT optreden en komt de eerste EP uit. Ook wordt het onderzoek naar het samenbrengen van tekst, muziek, visuals en theatrale performance voortgezet, evenals het zoeken naar de juiste presentatievormen op verschillende podia.

Eind 2019 uitgestroomde trajectmakers

De volgende trajectmakers stroomden eind 2019 uit, na vier jaar ondersteuning door VIA ZUID: **Tim De Paepe**, **Lotte Milder**, **Ruud Horrichs** en **Sien Vanmaele**. Daarnaast stroomde **Germaine Sijtermans** na meerdere jaren ondersteuning uit het Muzieklab van Intro in Situ en VIA ZUID.

In onderstaande interviews blikken we met hen en hun belangrijkste coach terug op de meerjarige ondersteuning door VIA ZUID. Deze onderscheidende, proactieve en geëngageerde podiumkunstenaars hebben met ons als gids relevant en divers werk in en vanuit Limburg kunnen onderzoeken, maken en tonen. Zonder VIA ZUID waren zij na hun studie in Maastricht allang achter de provinciale horizon verdwenen. Terugkijkend kunnen we aantoonbaar spreken van een verrijking van het maakklimaat.



'IK HEB EEN GROTE WEERZIN TEGEN IN ORDE ZIJN'

Ruud Horrichs

2015 Horrible Homeless Man | 2016-2017 The end of the world as we know it | 2019 De vissen komen, mild | 2019 Er is geen begin – midden – einde

Ruud Horrichs: "Jarenlang werkte ik fulltime in het kunstonderwijs. En hoezeer ik ook genoot van werken met jongeren; ik merkte ook dat mijn weerzin tegen alle protocollen groeide en dat het systeem me langzaam opvrat. Toen besepte ik: 'Ik heb nog iets bij mezelf te ontdekken'.

Op aanraden van Eddie Guldolf (C-TAKT), die al betrokken is bij mijn ontwikkeling sinds *Horrible Homeless Man*, begon ik aan de Master in Theatre aan de Toneelacademie Maastricht. Daar herontdekte ik mezelf als maker en kwam ik erachter dat mijn werkwijze voor een groot deel wordt bepaald door mijn achtergrond. Mijn moeder voedde vier kinderen in haar eentje op. Zij ging om met chaos, terwijl bij haar familie alles draaide om de schone schijn. Daar moet de weerzin ontstaan zijn, tegen 'het in orde zijn'. Maar ook: de strategie van omgaan met chaos. Dat heeft zijn weerslag op mijn werk: ik maak vanuit chaos en maak verhaallijntjes niet netjes af. Dat besepte ik gedurende mijn artistieke onderzoek, waardoor ik mijn trashy stijl, de imperfectie, de grilligheid kon omarmen.

Jazzgitarist Bart Oostindie is in dat onderzoek van onschatbare waarde geweest. Hij brengt structuur en wordt niet onzeker van mijn abstracte ideeën, maar geeft zich juist over, fantaseert verder en biedt me op die manier vertrouwen en veiligheid.



VIA ZUID was bij alle projecten de projectpartner met wie ik altijd in dialoog stond en die een grote betrokkenheid toonde op financieel en inhoudelijk vlak. Daarnaast heeft VIA ZUID bijgedragen aan mijn zichtbaarheid door te spreken met programmeurs, en me geholpen bij het verbeteren van mijn zakelijke communicatie: ik heb geleerd om mijn werk duidelijker te positioneren in persberichten en naar programmeurs.

Door het werken met 55+'ers voor *De vissen komen, mild* en met mensen met dementie voor *Er is geen begin – midden – einde*, heb ik ontdekt dat ik theater wil maken met mensen in kwetsbare leefsituaties. Misschien niet vreemd, want dat is ook mijn achtergrond, maar ik vind hun attitude ook prettig: 'Ik heb niks te verliezen, ik vertel mijn verhaal en we gaan iets maken'.

Ik droom ervan om meer van dit soort sociaal-artistieke projecten te doen, waarbij de deelnemers makers zijn en worden aangesproken op kwaliteiten waarvan ze niet wisten dat ze die hadden. Op dit moment ben ik daarom zaadjes aan het planten, zowel op politiek als op sociaal en artistiek niveau. In dat soort projecten vind ik mijn artistieke voldoening. Een publiek hoeft het niet mooi te vinden, maar ik gun het mensen wel dat ze zich overgeven aan de grilligheid van een ander universum."

Eddie Guldolf, voormalig theaterprogrammeur en artistiek leider C-TAKT: "We ondersteunden Ruuds eerste professionele voorstelling, *Horrible Homeless Man*. Hij verraste me met zijn ondernemendheid – hij wist schrijver Anton Dautzenberg te strikken – , de gretigheid waarmee hij aan de slag ging met alles wat ik aanreikte en het uiteindelijke resultaat daarvan. Hij liet zien dat hij een degelijke maker is die tot mooie resultaten kan komen. Na de vingeroefening *This is the end of the world as we know it* besepte ik dat hij de kans moest krijgen om zich te verdiepen.

De master bood uitkomst. Daar heeft hij ontdekt dat er veel mogelijkheden zijn, dat je keuzes moet maken, en proefondervindelijk moet merken of zo'n keuze de juiste is. Zijn voorstelling *Er is geen begin – midden – einde* is een voorbeeld van zo'n onderzoek. Wat in eerste instantie een reguliere voorstelling over dementie zou worden met acteurs en een verhaal, vermengde zich met zijn onderzoek waarin hij zelf het podium opzocht in een performance. Enerzijds vind ik het goed dat hij resoluut gekozen heeft voor een performance. Anderzijds vind ik het jammer dat hij de kans heeft laten liggen om te tonen dat hij ook een regulier theatermaker kon zijn. Dat was goed geweest voor zijn zichtbaarheid en had een fundament gelegd voor zijn carrière.

Ik zie potentie in Ruud als sociaal-artistieke maker, die aan de slag gaat met kansengroepen, omdat hij dan zijn sterke sociale vaardigheden kan inzetten. Daarnaast kan hij zich bekwamen in het maken van performances.

Voor de toekomst gun ik hem een werkpraktijk waarin hij – naast een parttimejob in het onderwijs – als regisseur elk jaar met een collectief een voorstelling maakt, die vervolgens ook op tournee gaat. Ik hoop dat hij de rust vindt om dat te doen. En om in te zien dat er vaak niet meer nodig is dan dat, om een geslaagd mens te zijn."



EEN BALANS VINDEN IN DE MULTIFOCUS

Lotte Milder / Studio AKATAK

2016 lemand, niemand, 100.000 – de performance | 2017 WHAT IF | 2017 ALIUNDE | 2017 lemand, niemand, 100.000 – de film | 2018 BELINDA | 2018 Fashion My Religion | 2019 de Vondst | 2019 Connected

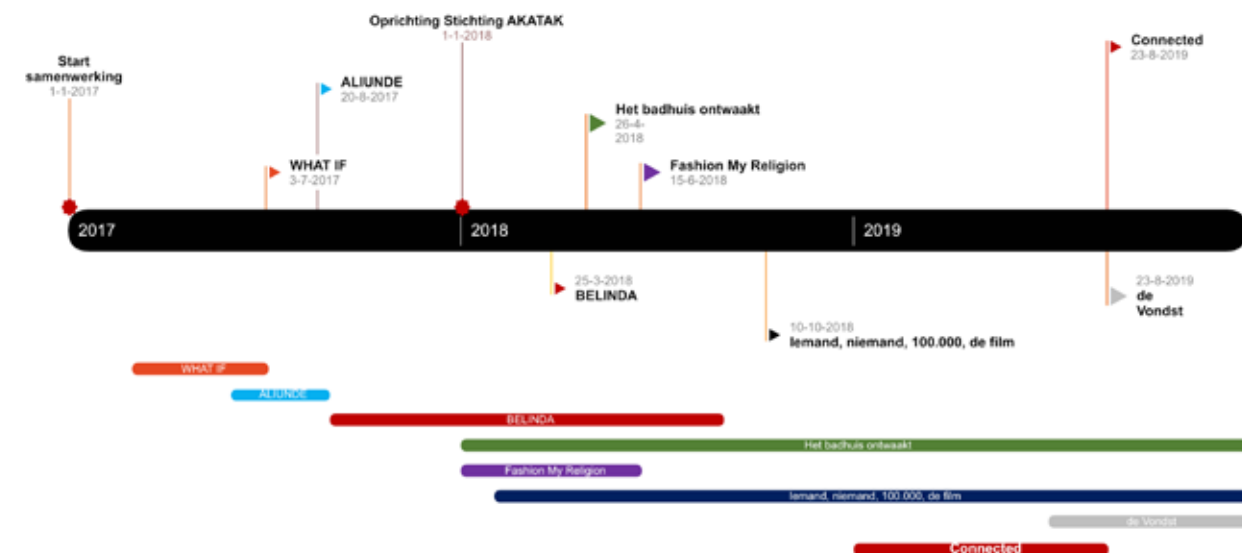
Lotte Milder: "Voor mij hangen alle elementen in de wereld samen: ze zijn gelijkwaardig en hebben hun weerslag op elkaar. Daarom zijn ook alle elementen in mijn performances even belangrijk: tekst, decor, visuals, kostuums, mijn fysiek dragen allemaal evenredig bij aan de betekenis van het geheel.

Door die multifocus kwam ik buiten het reguliere theatercircuit terecht, bijvoorbeeld met een kostuum in Museum Boijmans van Beuningen. Dat pad zette zich voort met mijn afstudeerperformance *lemand, niemand, 100.000* die niet alleen in het theater te zien was, maar ook op de catwalk tijdens FASHIONCLASH, in het Van Abbemuseum en op een podium in Chengdu. Dat vond ik razend interessant: hoe eenzelfde werk een andere betekenis kon krijgen op een ander podium.

Onder de vleugels van VIA ZUID ging ik het werkveld in met een enorme nieuwsgierigheid naar die verschillende contexten waarbinnen mijn werk kon staan: in musea én theaters, nationaal én internationaal, in installaties én in een filmcontext.

De werkelijkheid bleek echter weerbarstiger, simpelweg omdat het gescheiden scènes zijn. En waar ik me op de academie vooral kon richten op het artistieke deel, moest ik me in de beroepspraktijk ook bezighouden met zakelijke en productionele aspecten. Dat wist ik natuurlijk van tevoren, maar ik schrok er wel van hoeveel tijd dat kostte.

Uiteindelijk heb ik op dat vlak de grootste ontwikkeling doorgemaakt. VIA ZUID was mijn vraagbaak en verbinder. Ik kon er met al mijn vragen terecht en zij koppelden mij aan podia en partners, zoals Cultura Nova, Cadac Group en De Vondst.



Een sleutelmoment was *ALIUNDE*, zowel in mijn artistieke als zakelijke ontwikkeling. VIA ZUID koppelde me aan het Thermenmuseum, waar ik met een archeoloog sprak over hoe een samenleving ontstaat en hoe deze eigenlijk nooit slechts één identiteit heeft. Dat thema paste bij mijn werk, waarin vragen een rol spelen als: Hoe geven we ons leven vorm? Hoe staat de mens continu in verbinding met de wereld om hem heen?

Artistiek gezien gaf deze samenwerking me de mogelijkheid om het werken met visuals verder uit te diepen; de archeologische opgravingen kon ik daarmee versterken.

Zakelijk gezien deed *ALIUNDE* me inzien hoe ik in opdracht kon werken: het museum kwam al met een onderwerp en ik kon mijn verhaal daaromheen vertellen. Er ontstond een échte samenwerking. Ten slotte vond ik het prettig dat ik werk kon maken, zonder dat dat mijn aanwezigheid als performer vereiste.

Door die samenwerking beseftte ik hoe ik mijn beroepspraktijk wilde inrichten, want inmiddels – na twee jaar overal 'ja' op zeggen – zou zo doorgaan me een burn-out bezorgen. Ik wilde een balans vinden tussen autonoom werk en opdrachtwerk. Denise Harleman en Lex Bohlmeijer hebben me uiteindelijk daarbij gecoacht. Om meer balans te vinden, moest ik keuzes maken en mijn dromen uitspreken.

Stapsgewijs werk ik nu aan de verwezenlijking daarvan. Grappig genoeg zijn de contexten van mijn werk niet veranderd, maar het grote verschil is dat ik het vergezicht bepaal. Ik ben VIA ZUID er dankbaar voor dat ik die ruimte heb gekregen om een duurzame beroepspraktijk vorm te geven, waardoor ik nu zelfstandig mijn brood verdien. Daar ben ik het meest trots op."

Denise Harleman: "Lotte heeft bij VIA ZUID veel kansen gekregen en ik bewonder haar openheid en nieuwsgierigheid daarin: ze is alles aangegaan. Daardoor heeft ze enorm kunnen groeien.

Door de verschillende ervaringen die ze heeft opgedaan, weet ze welke waarde ze aan zichzelf toekent als maker. Ze weet beter onder welke omstandigheden ze wil werken, heeft ontdekt dat ze zowel met culturele als maatschappelijke partners wil werken, en hoe ze optimaal haar artistieke proces kan inrichten. Daarnaast geeft ze zichzelf de ruimte om zich artistiek te blijven vernieuwen. Zo durft ze nu te besluiten zich de komende jaren te concentreren op het filmregieduo dat ze vormt met haar zus, Milder Sisters, waarbij ze zich meer richt op het scenarioschrijven, het regisseren van films en interdisciplinaire projecten als een virtual reality installatie. In zo'n keuze zie je haar nieuwsgierigheid terug.

Juist omdat bij Lotte zelfontwikkeling voorop staat, gun ik haar dat ze met mensen kan blijven werken die haar horizon verbreden. Verder gun ik haar dat ze in haar beroepspraktijk ruimte durft te maken voor stilte. Zeker als je je, zoals Lotte, écht verbindt met je werk en met de mensen met wie je werkt, is het echt nodig om op te laden. Die stilstand en begrenzing zijn nodig om de condities te scheppen waarin je kunt worden wie je bent."



'IT IS EEN ENORM CREATIEF MIDDEL OM EEN VERHAAL TE VERTELLEN EN KRITISCH TE REFLECTEREN OP ONZE SAMENLEVING'

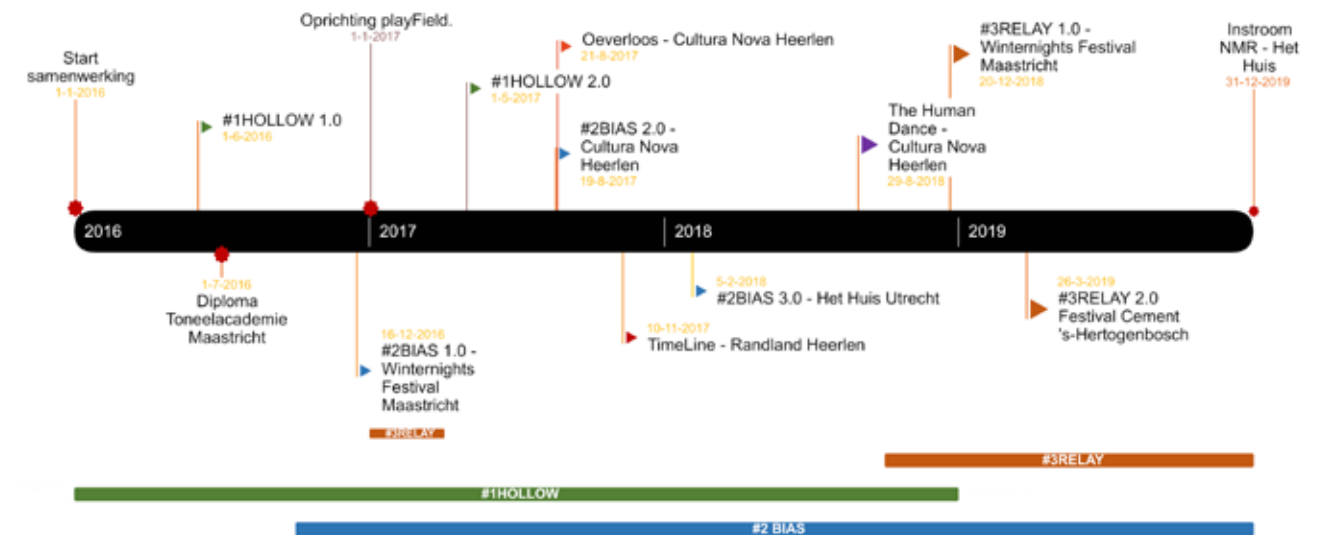
Tim De Paepe / playField.

2015 #1 HOLLOW | 2017 A.R.C. Oeverloos | 2018 A.R.C. TimeLine | 2017 en 2018 #2 BIAS | 2018 The Human Dance | 2019 #3 RELAY

Tim De Paepe: "Hoe lang houdt een websitebezoeker zijn cursor op een bepaalde plek? Als informaticus hield ik me met dat soort gedrag bezig. En hoezeer dat ook deel uitmaakte van mijn taak, het wrong ook: 'Ik verzamel persoonlijke data van gebruikers zonder dat ze er weet van hebben.' Later, op de regieopleiding, verdween de IT naar de achtergrond en richtte ik me vooral op mijn artistieke ontwikkeling. Tegelijkertijd zag ik wel een verband tussen beide gebieden. Op allerlei digitale platformen zijn immers onzichtbare regisseurs aan het werk. Alles is gekozen, net als in het theater.

Pas tijdens mijn afstuderen zag ik in dat ik mijn technische achtergrond kon inzetten: IT is een enorm creatief middel om een verhaal te vertellen en kritisch te reflecteren op onze samenleving. Beide disciplines combineerde ik voor het eerst in de Big Data Trilogie: een reeks voorstellingen over big data, digitalisering, en de ethische vragen daaromtrent. In het eerste deel, mijn afstudeervoorstelling *#1 HOLLOW*, verleidde ik de toeschouwer informatie te geven, waarmee ik hem in de rol plaatste van iemand wiens data werden overgenomen. Ik vond het fascinerend dat dat kon, op die manier theater maken.

Door de ondersteuning van VIA ZUID kon ik verder bouwen op het fundament dat ik met die voorstelling had gelegd. Allereerst ligt daar de basis van playField., het collectief dat ik vorm met Marthe Schneider en Lana Schneider. We werken altijd vanuit een vraagstelling, bijvoorbeeld: Wat is de invloed van algoritmes op onze levens? Vervolgens laten we in onze voorstellingen het publiek in een veilige zone ervaren wat ook in de realiteit gebeurt. Je data worden bijvoorbeeld gejat of je wordt buiten de deur gezet, omdat een algoritme dat zo heeft bepaald.



Een andere belangrijke pijler is interactiviteit: de rol van de toeschouwer is bij ons altijd inhoudelijk gemotiveerd. Ongeacht de keuze die hij maakt – of hij meedoet of niks doet – : hij bepaalt altijd mede de inhoud van de voorstelling. Door die ervaring brengen we de toeschouwer dicht bij de thematiek en leggen we onze vraagstelling bij hem neer. Ten slotte gaan we daarover met hem in gesprek.

Zeer belangrijk is *The Human Dance* geweest, omdat daar alles samenkwam. We vertrokken inhoudelijk-artistiek vanuit de filosofie van Alan Watts over verbindingen tussen elementaire deeltjes en vertaalden die naar een technologie voor een geluidsinstallatie. Een van de bezoekers was een arts die patiënten behandelde die een beroerte hadden gehad en hij zei: 'Ik wil deze technologie gebruiken in mijn therapie.'

Voor ons was dat een belangrijk inzicht: iets wat artistiek begint kan later van groot nut zijn voor andere sectoren. Dat is de kracht van kunst. Helaas is die wisselwerking tussen kunst en andere sectoren niet evident. Om die mogelijkheden toch te scheppen open sourcen we alles. We delen bijvoorbeeld (technische) kennis met andere makers, maken programmeercodes publiek en geven lezingen over onze artistieke inzichten.

VIA ZUID heeft een cruciale rol gespeeld na ons afstuderen: zij vormen de brug tussen de schoolbanken en een duurzame kunstpraktijk. Ze boden een budget om werk te maken en ons artistiek te ontwikkelen, en daarnaast een netwerk van culturele én commerciële partners. Tegelijkertijd: dat netwerk kregen we niet op een presenteerblaadje. Als maker moet je zelf de kansen van dat netwerk benutten. Zo hebben we alles geleerd over ondernemerschap.

VIA ZUID heeft er zeer hard aan bijgedragen dat er nu een organisatie staat waar we trots op zijn, en dat ons nu de Nieuwe Makersregeling is toegekend."

Marijn Lems, programmamaker/huisdramaturg Het Huis Utrecht: "playField. heeft een unieke positie in het Nederlandse theaterlandschap, gezien de technologische aard van het werk in combinatie met de actieve rol van de toeschouwer. Wat mij betreft is dat ook een spannende positie, omdat de vraag 'Hoe kun je het publiek meer medemaker maken?' heel pertinent is nu. Enerzijds omdat we als burgers gewend zijn om overal invloed op uit te oefenen, anderzijds in het licht van de volwassenwording van gaming als kunstdiscipline. Ik vind het spannend hoe playField. elementen van zo'n populaire vorm van entertainment inzet. Net als games creëert playField. een simulatie, maar: het is een geabstraheerde, theatrale, artistieke simulatie. Zo daagt het werk uit om opnieuw over kunst na te denken.

Onder de vleugels van VIA ZUID heeft playField. zich ambitieuze artistieke opdrachten gesteld en een eigen signatuur ontwikkeld. De Nieuwe Makersregeling maakt het mogelijk om die praktijk te bestendigen, om een groter draagvlak en een bredere zichtbaarheid te krijgen. Juist vanwege de actieve insteek die het werk van het publiek vraagt en vanwege de belangrijke maatschappelijke vragen die het aansnijdt, kan het heel spannend zijn voor een breed publiek."



LUISTEREN NAAR WAT ER IS

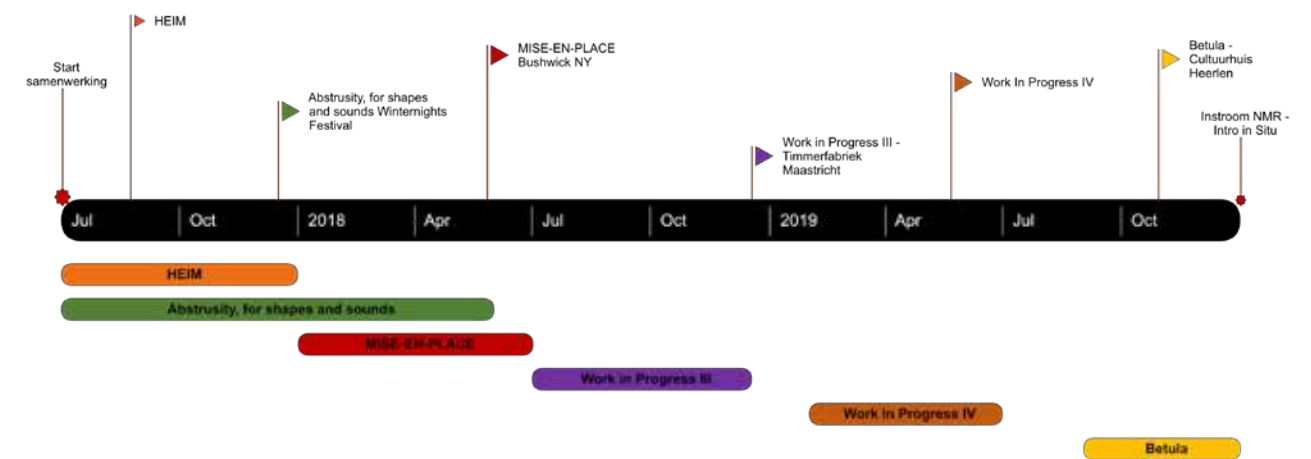
Germaine Sijstermans

2017 HEIM | 2017 Abstrusity, for shapes and sounds (onderzoek) | 2018 Muzieklab-residentie Intro in Situ | 2019 Betula

Germaine Sijstermans: "Als ik na mijn master in Rotterdam niet weer in Limburg was gaan wonen, weet ik niet of ik was gaan componeren. Anderen vinden New York inspirerend, maar ik zou daar niks voortbrengen. Ik heb fysiek ruimte om me heen nodig om vrij te kunnen denken.

In 2014 kreeg ik als vers afgestudeerd klarinettist de kans om bij Intro in Situ nieuwe werken uit te proberen. Vaak componeerde iemand anders iets voor me. Totdat ik dacht: het is oneerlijk als ik weer iemand vraag om iets voor me te schrijven met allerlei specifieke eisen. Toen ben ik voorzichtig begonnen met componeren en uiteindelijk kreeg ik van VIA ZUID en Intro de kans om me te ontwikkelen van uitvoerend musicus tot scheppend maker van muziek die invloeden draagt vanuit o.a. 20e-eeuwse componisten zoals Morton Feldman en John Cage, maar ook vanuit de laatmiddeleeuwse polifonie uit de lage landen en Japanse gagaku hofmuziek.

Uiteindelijk rondde ik mijn traject af met *Betula*: een compositie die samengesteld is uit verschillende werken die ik tijdens toonmomenten presenteerde. In *Betula* kom je als toeschouwer in een ruimte waarin draden haast onzichtbaar de ruimte doorkruisen. Daardoor wordt ook het publiek opgedeeld: stoelen staan verspreid door de ruimte en ook de musici zitten verspreid. Dan begint de muziek. Er vallen stiltes en ineens hoor je wat buiten gebeurt. Of de geluiden van je lichaam. Of de geluiden die bij het bespelen van een instrument horen: gekras, adem. Iemand die niet weet wat te verwachten, zal misschien het inzetten van een melodie met begeleiding in de gebruikelijke zin missen, maar die gedachte gaat ook weer voorbij, totdat de beleving van de klanken een staat van zijn wordt. En ineens zie je andere dingen en ervaar je de ruimte anders, doordat het licht – zonder dat je het in de gaten had – veranderd is. En dan opeens is er een stilte in de muziek. Dat heb je al een aantal keer meegemaakt, maar nu blijft het stil en gaan de geluiden van buiten steeds meer opvallen. En ineens zie je: de muzikanten hebben hun instrumenten neergelegd. Iedereen zit, luistert naar wat er is.



Wat mij hierin raakt, is dat stilte op zo'n manier in die muziek verwerkt is dat je een andere manier van concentratie aanneemt. Een concentratie die vergelijkbaar is met de ervaring van onderdompeling in de schijnbare stilte in de natuur, die ik prettig vind.

Doordat de Nieuwe Makersregeling is toegekend kan ik de komende jaren in samenwerking met Intro het beeldende aspect van mijn werk ontwikkelen, zodat dat gelijkwaardig wordt aan de muziek. Uiteindelijk streven we naar een kleine museumtour, waarbij een installatie langere tijd op een plek blijft. Daar is doorlopend muziek te horen, maar zo nu en dan zijn er ook live-uitvoeringen. Daardoor is de beleving iedere keer anders.

VIA ZUID-maker zijn betekende voor mij: tijd krijgen. In de eerste plaats om het scheppende proces te onderzoeken, want: hoe verloopt een proces als je een idee hebt waarin muziek én licht in een installatie samenkomen die op een bepaald moment af moet zijn, omdat er een publiek komt kijken? Tijdens de residentie bij Intro verkende ik verschillende manieren om aan een idee te werken.

Daarnaast gaf het traject me de tijd om de combinatie van beelden en muziek te onderzoeken. Ik kon experimenteren met het materiaal waarmee ik werk (draden) en mijn kennis kon verbreden. Ook de inhoudelijke coaching van beeldend kunstenaars Marcus Kaiser, Joachim Eckl, Rasha Ragab en Christoph Nicolaus, en componisten zoals Michael Pisaro, Jürg Frey en Antoine Beuger was heel waardevol.

Het realiseren van tussentijdse toonmomenten bij Intro en Cultura Nova was essentieel om de combinatie van beeld en muziek te toetsen en te herzien wat in de praktijk niet werkt. Zonder die toonmomenten waren mijn stukken ideeën op papier gebleven. Bovendien: zonder VIA ZUID was ik niet in de financiële positie geweest om muzikanten te betalen. Dat hoort ook bij een fair practice.

Ten slotte heeft het traject bijgedragen aan mijn positionering als componist.

Het is heel lastig om alleen van het componeren te leven, dus hoe vind je de juiste balans tussen scheppend werk en ander werk? Door met mijn coaches te spreken kreeg ik waardevolle inzichten in de wijze waarop anderen hun weg vinden in het werkveld. Aan mijn eigen positionering en profilering hebben de vele uitvoeringen bijgedragen: ik heb nu materiaal (opnames, foto's) om online vindbaarheid te creëren die bijdraagt aan mijn zichtbaarheid."

Tom Swart, artistiek directeur Intro in Situ: "Germaines werk vind ik interessant: de andere aanwezig, de installatie, het minimale licht en de klanken zorgen er samen voor dat je – als je het toelaat – in een andere staat van zijn komt. Maar de vraag is: waar lukt dat het best? Door in heel verschillende ruimtes te werken, ontdekte Germaine dat een reguliere muziekzaal veel te lawaaiig was: tussen het getik van lampen en het gezoem van de koeling viel haar muziek helemaal weg. Toen ze op Cultura Nova in vier lege winkelpanden in het Maankwartier speelde, klopte alles ineens: in een non-invasieve, museale setting, komt haar verstilde werk geheel tot zijn recht. Daarom vervolgden we dat pad tijdens de Gaudeamus Muziekweek (Utrecht) en November Music (Den Bosch), waar ze in galerieën speelde. Ook vanwege het publiek dat daar te vinden is – publiek dat het gewend is om op een andere manier te kijken – past haar werk daar goed. Gaandeweg leerde Germaine zo hoe haar werk zich verhoudt tot de ervaring van het publiek, wat ze van haar publiek verwacht en hoe ze dat communiceert.



THE PERFORMANCE HAPPENS AFTER THE PERFORMANCE

Sien Vanmaele

2016 Nein, nein, nein ok fine | **2016** Spijs voor liefde | **2016** Hope she was worth it | **2017** Witlof from Syria | **2018** #Howtosurvivetheworldwith157094impulsesaday? | **2019** I lost my mom at the supermarket

Sien Vanmaele: "Ik ben opgeleid als actrice aan de Toneelacademie, maar eigenlijk heb ik mijn hele opleiding performances gemaakt. Een tekst spelen van iemand die al duizend jaar dood is, dat lag mij gewoon niet; ik wilde mijn eigen verhalen brengen.

Al in mijn tweede jaar maakte ik een voorstelling over eten, omdat daar mijn interesse ligt: het bereiden ervan, de systemen eromheen. Dat pad vervolgde ik met mijn afstudeervoorstelling, de foodperformance *Spijs voor liefde*, waarin ik op culinaire wijze mijn gebroken hart probeerde te genezen. Toen ik in die periode ook een blok volgde over tekst en muziek, besepte ik: ik heb zoveel liefdesverdriet, ik kan alleen iets over liefdesverdriet maken. Dat werd *Hope she was worth it*, een elektronische muziektrip.

Muziek, eten, een persoonlijke insteek en tekst vormen de pijlers van mijn werk.

Daarna volgde de foodperformance *Witlof from Syria*, over mijn persoonlijke zoektocht naar hoe om te gaan met de vluchtelingencrisis. In *I lost my mom at the supermarket*, een supermarkthymne over werk, koos ik weer voor muziek.

VIA ZUID is een van de weinige ontwikkelplekken die beseft dat jonge makers echt financiële middelen nodig hebben. Hun ondersteuning gaf me de kans om me te professionaliseren en een organisatie op te zetten. Daarnaast kon ik coaches aantrekken op het gebied van eten (artistiek leider van Laika Peter de Bie en natuurkok Nathalie Schrauwen) en op het gebied van tekst (Joachim Robbrecht). Verrijkend waren ook de schrijfresidenties die VIA ZUID



aanmoedigde, zoals op Kasteel Baexem. Daar ontdekte ik wat afzondering deed voor mijn creatieve proces.

En niet onbelangrijk: een voorwaarde van ondersteuning is dat je een coproductent hebt. Dat vond ik in het begin een vloek, maar later een zegen, want ik heb nu heel veel connecties. Zo'n startbudget straalt ook vertrouwen uit in jou als maker, waardoor coproductenten en subsidiënten makkelijker instappen. Daardoor kon ik mijn projecten op een professionele manier aanpakken, waardoor ik sneller serieus werd genomen door speelplekken.

Zonder VIA ZUID zou ik nu niet staan waar ik nu sta.

De afgelopen jaren ben ik artistiek én productioneel verantwoordelijk geweest, en dat vergt veel. Nu stel ik mezelf de vraag: hoe kun je jezelf organiseren in dit werkklimaat, met genoeg middelen, zonder de hele tijd overspannen te worden?

Daarom ben ik met twee ervaren organisaties in gesprek om vaste partners te worden en de volledige productie van mijn voorstellingen over te nemen, zodat ik me meer kan focussen op het artistieke.

En hoewel ik op een bepaald moment dacht 'Ik wil niet dat meisje zijn dat alleen maar voorstellingen over eten maakt', denk ik nu toch: dat is wat ik wil, foodperformances maken. Omdat het contact met het publiek zoveel dichterbij is. Omdat het voor mensen een specialere zintuiglijke ervaring is. Omdat het meditatiever is, ritueler. En: omdat het een ander publiek trekt dan het standaard middenklasse, 40+-publiek dat de black box trekt. Met *Witlof* heb ik nu bijna honderd keer gespeeld op totaal uiteenlopende plekken: een vluchtelingencentrum, een christelijk festival, *Welcome to the Village*. Dát is uitdagend. Uiteindelijk vind ik het mooist dat mijn performances voortleven na de performance. Bij *Witlof* verkopen we kruidenpakketjes met een recept en dan krijg ik foto's van mensen die dat thuis aan het maken zijn. Daarom wil ik ook theatrale diners en workshops gaan organiseren, toegesneden op huiskamers, op de particuliere markt. Want als ik mensen echt iets kan leren in zo'n workshop, dan leeft dat ook weer verder. Joachim zei laatst: 'The performance happens after the performance'. Dat vind ik een mooie gedachte, die heel erg klopt."

Merel Heering, programmeur theaterfestival Jonge Harten: "Siens werk is heel persoonlijk en communiceert op een heel directe manier. Ze spreekt openlijk over haar twijfels en angsten, er is niks opgepoetst. Doordat ze die kwetsbaarheid opzoekt en inzet, mag ik me als mens verbinden met haar. Dat maakt haar werk heel intiem: het is van haar, en het gaat over haar. Wat bijdraagt aan die intimiteit, is de zintuiglijkheid van haar werk, of het nou met eten is of met muziek, waar in dat laatste geval de resonantie en vibratie van stem en muziek bepaalt hoe je het werk ervaart en in welke sfeer je belandt.

Een grote ontwikkeling heb ik gezien bij *Witlof from Syria*. Wat ze met haar eerdere werken niet zo expliciet had hoeven doen, moest nu wel: zich verhouden tot een discours. Sien toonde zich een maker met een groeiend bewustzijn over de complexiteit van de thematiek en vond uiteindelijk haar eigen manier om zich te verhouden tot die discussie. Sien is een maker die radicaal eerlijk is in hoe ze in de wereld staat en hoe ze naar de wereld kijkt. Voor de toekomst gun ik haar dat ze zo eerlijk durft te blijven. Ze heeft een sterke intuïtie, en ik wens haar toe dat ze blijft zoeken naar die bron van haar werk."